БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

159 (6594) | 1953 оной августын 11, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Хүдөө нютагуудта кино харуулгые һайжаруулха

Советскэ кино хадаа арад зониие коммунизмын үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ гэһэн манай партиин хүсэтэ зэбсэгүүдэй нэгэн болоно. Эгээл тиимэһээ Коммунистическэ парти ба Советскэ правительство хадаа арад олониитын үдэрһөө үдэртэ ургажа байгаа культурна эрилтэнүүдые хангахын түлөө оролдохо зуураа, киноискусствые хүгжөөхэ хэрэгтэ туйлай ехэ анхарал хандуулна. Партиин түүхэтэ XIX съездын шиидхэһэнэй ёһоор табадахи табанжэлэй турша дотор кинотеатрнууд ба киноустановконуудай тоо улам олошоруулагдаха, шэнэ шэнэ элдэб кинокартинанууд бүри элбэгээр гаргагдаха байна.

Манай Бурят-Монголой республикын городууд болон хүдөө нютагуудай ажалшадта саг сагтань кинокартинануудые харуулжа байха бүхы условинууд байгуулагданхай. Хэдэн зуугаад стационарна ба нүүдэл киноустановконууд бүхы аймагуудаар, хүдөө нютагуудаар хүдэлмэрилжэ, тогтоогдомол графигай ёһоор ажалшадта кинокартинануудые харуулдаг байха юм.

Гэбэшье, гүрэн түрын удхашанартай энэ шухала хүдэлмэридэ үшөөл дутуү дунданууд бии байһаар. Республикын зарим нютагуудта аймгүйсэдкомуудай дэргэдэхи культурын таһагуудай һулаар хүдэлмэрилдэг дээрэһээ ажалшадта кино тон үсөөнөөр харуулагдана, илангаяа колхозуудай центрнүүдһээ холо ажаһуудаг малшадта кинокартинанууд абаашагданагүй. БМАССР-эй Кинофикациин управлениин хүдэлмэри тухай үнгэрэгшэ жэлэй ноябриин 15-да гаргаһан тогтоол дотороо республикын Министрнүүдэй Совет эдэ дутуу дундануудые элирхэйлжэ, тэдэниие усадхаха талаар тодорхой хэмжээнүүдые хараалһан байха юм.

Республикын зарим аймагуудай кинофикациин хүдэлмэрилэгшэд тус тогтоолһоо бодото тобшолол хэжэ, өөһэдынгөө хүдэлмэриие эли бодо һайжаруулаа. Олонхи нютагуудаар шэнэ шэнэ кинокартинанууд саг сагтаа һайн шанартайгаар харуулагдана, баталан абтаһан графигуудай ёһоор киноустановконууд хүдэлгэгдэнэ, мүн кинофикациин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри элитэ һайжаруулагдаа. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймгүйсэдкомой культурын таһагай үүсхэлээр мүнөө үедэ үбһэ хуряалга дээрэ хүдэлмэрилжэ байгаа колхознигуудые хангахын тула тусхай бригада эмхидхэгдэнхэй. Тус бригадынхид уранһайханай самодеятельностиин концертнүүдые табина, ажалшадта элдэб ном, газетэнүүдые уншажа үгэнэ, тэрээнтэй хамта һонирхолтой кинокартинануудые харуулна. Энэ үүсхэл манай республикын бусад нютагуудаар саашадаа үргэнөөр дэмжэгдэхэ ёһотой.

Зүгөөр, республикын нэгэ зарим аймагуудай кинофикациин хүдэлмэрилэгшэд ажалдаа эдэбхи багатайгаар хандажа, кино харуулха талаар хараалагдаһан түсэбөө дүүргэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Сэлэнгын аймагай хүдөө нютагуудаар кинокартинанууд тон үсөөнөөр абаашагдана, аймгүйсэдкомоор баталагдаһан графигууд саг үргэлжэ эбдэгдэнэ, киносеанснуудай таһалдаха ба хойшолуулагдаха ушар һүүлэй үедэ илангаяа олошороо. Энэ юун дээрэһээ тохёолдооб гэхэдэ, Сэлэнгын аймгүйсэдком аймаг дотороо кино харуулгые һайжаруулха талаар бодото хэмжээнүүдые абанагүй. Тэрээнһээ байтагай, һүүлэй нэгэ жэлэй турша дотор кинофикациин таһагые даагшые аяар 4 дахин һэлгүүлһэн байха юм. Энэ хүдэлмэридэ ехэнхидээ найдабари багатай хүнүүд, хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэгшэд гү, али социалистическэ зөөриие үриһэнэйнгөө түлөө ондоо хүдэлмэриһөө хаюулһан нюурнууд дэбжүүлэгдэдэг байгаа. Тэрээнһээ шалтагаалжа, аймаг дотор кино харуулха хүдэлмэри мүнөө болотор тон муугаар табигданхай байһаар.

Мүн иимэрхүү баримтанууд Закаменай, Хэжэнгын, Заиграйн аймагуудта үзэгдэнэ.

Республикын хүдөө нютагуудаар кино харуулха хэрэгтэ бии байгаа дутуунуудай нэгэниинь юуб гэхэдэ, кинокартинанууд муу шанартайгаар, хүсэд тухеэрэгдээгүй байранууд дотор, тогтоогдоһон болзорһоо гээгдэжэ харуулагдадаг байха юм. Прибайкальска аймагһаа эльгээһэн бэшэг дотороо манай селькор иигэжэ мэдээсэнэ:

— Аймагаймнай центртэ һүүлэй 4 һара соо кинокартинанууд нэгэшье дахин һайнаар харуулагдаагүй. Ехэнхидээ киносеанснууд хожомдожо эхилдэг байха юм, үгышье һаа гэрэл муутай бүдэхеэр гү, али һула абяатайгаар гаргагдадаг. «Тарас Шевченко» гэжэ картинын гаража байхада, ямаршьеб шалтагаанаар болюулаад, үглөөдэр харахат гэжэ киномеханигууд соносхоо һэн. Тэрээнһээ хойшо хэдэн үглөөдэрнүүд үнгэрөө, зүгөөр тус кинокартина дахяад харуулагдаагүй.

Иимэ тэсэшэгүй баримтануудай зарим нютагуудта дабтагдажа байбашье, республикын Культурын министерство, тэрэнэй кинофикациин управлени шанга хэмжээнүүдые абанагүй.

Аймагай центрнүүдтэ болон дүтэ шадарай нютагуудта картинануудые түргэ түргэн харуулаад, үйлэдбэриингөө түсэбүүдые дүүргэжэрхихые оролдодог буруу заншал кинофикациин зарим хүдэлмэрилэгшэдэй дунда үзэгдэһөөр. Тиимэболохолоороо, холын ба үсөөн хүн зонтой һуурин газарнуудай ажалшад, фермэнүүдтэ болон гүүртэнүүдтэ ажалладаг колхознигууд, тэрэшэлэн загаһа баригшад үни удаан саг соо кино харангүй үлэшэнэ.

Кинофикациин хүдэлмэрилэгшэдэй зорилго юуб гэхэдэ, эдэ дутуунуудые түргэнөөр усадхаха, хүдөөгэй зондо кино харуулха хэрэгые һайжаруулха тушаа зохихо хэмжээнүүдые абаха ябадал болоно. Энэ зорилгые амжалтатайгаар шиидхэлгэ хадаа арад зондо кино харуулха хэрэгые партийна организацинуудай һайнаар хүтэлбэрилһэнһөө ба энэ хэрэгтэ тэдэнэй хэр зэргэ анхарал хандуулһанһаа ехээр дулдыдаха байна. Партийна организацинууд хадаа киноустановконуудай хүдэлмэриие, тэдэнэй кино харуулха түсэбүүд болон маршрудаа ямараар гүйсэдхэжэ байһыень, киномеханигуудые шэлэн олохо ба хүмүүжүүлхэ хэрэгые саг үргэлжэ шалгажа байха ёһотой.

Хүдөө нютагуудай хүн зондо советскэ киноискусствын эрхим һайн зохёолнуудые саг үргэлжэ харуулжа байха ябадал туйлаха гээшэ бүхы партийна, советскэ, профсоюзна болон комсомольско организацинуудай шухала зорилго мүн.

СССР-эй Агаарай Флодой Үдэртэ зорюулагдаһан баярай заседани

Столицын партийна, советскэ ба олониитын организацинуудай түлөөлэгшэдтэй хамтадаа СССР-эй Оборонын Министерствын хэһэн баярай заседани августын 8-да Москвада болоо.

М. Горькиин нэрэмжэтэ культурын ба амаралтын паркын һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн Ногоон театрта генералнууд, офицернүүд, алдаршаһан лётчигууд, столицын предприятинуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшад, партийна ба советскэ хүдэлмэрилэгшэд, наукыч болон искусствын ажал-ябуулагшад дүүрэн суглараба.

Генерал-лейтенант Л. И. Брежнев баярай заседани нээбэ.

Авиациин Маршал Ф. Жигарев СССР-эй Агаарай Флодой Үдэр тухай элидхэл хэбэ.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй заседани

Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй 1953 оной августын 8-най хамтын заседани тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Августын 8-да, үдэрэй 2 часта, Кремльдэ, Кремлёвско Ехэ Ордон соо Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй хамтын заседани болобо.

Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ депутат **М. А. Яснов** түрүүлэгшээр һууба.

СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай, СССР-эй 1951 ба 1952 онуудай Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ Союзай Совеäэй ба Национальностьнуудай Совеäэй хамтын заседани дээрэ үргэлжэлбэ.

Депутат **Я. Э. Калнберзин** (Латвийска ССР, Рижскэ городской округ) үгэ хэлэбэ. Тэрэнэй һүүлээр Түрүүлэгшэ **М. А. Яснов** СССР-эй Министрнүүдэй Совеäэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Г. М. Маленковто** үгэ үгэбэ.

СССР-эй Верховно Совет СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай, 1951 ба 1952 онуудай Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай элидхэл тушаа үгэ хэлэлгые зогсоохо тухай шиидхэбэри баталан абаһан, СССР-эй Финансын Министр нүхэр **А. Г. Зверевэй** түгэсхэлэй үгэ шагнаһан байна.

Депутат **И. С. Хохловой** дурадхалаар бюджедые баталха иимэ гүрим абтаа гэбэл: 1953 оной Гүрэнэй союзна бюджедые доходуудай ба гаргашануудай ниитэ дүнгүүдээр баталха; 1951 ба 1952 онуудай Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое доходой ба гаргашын хубиие дүүргэлгын ниитэ дүнгүүдээр голосовалха; СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай Хуулиин проектые тус тус статья статьягаарнь голосовалха; бюджедые ба Гүрэнэй бюджет тухай Хуулиие палатануудта тус тустань голосовалха.

СССР-эй Верховно Совет СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедые, СССР-эй 1951 ба 1952 онуудай Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлгэ тухай тоосоое палатануудта тус тустань голосовалжа, нэгэн һаналаар баталба.

Статья статьягаарнь, удаа тээнь бүхы дээрэнь палатануудта тус тустань голосовани хэжэ, Верховно Совет «СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай Хуулиие» нэгэн һаналаар баталба.

Верховно Совет «Хүдөө ажахын налог тухай Хуулиие» баталжа эхилбэ. Депутат **Л. Р. Корниецын** дурадхалаар, тус Хуулиие бүхы дээрэнь палатануудта тус тустань голосовани хэжэ баталба.

Национальностьнуудай Совет ба Союзай Совет «Хүдөө ажахын налог тухай Хуулиие» нэгэн һаналаар баталан абаба.

Тэрэнэй һүүлээр СССР-эй Верховно Совет зүблэхэ зүйлэй удаадахи асуудалда — СССР-эй Верховно Совеäэй Президиумэй Указуудые баталалгада оробо.

Энэ асуудалаар СССР-эй Верховно Совеäэй Президиумэй Секретарь депутат **Н. М. Пегов** элидхэл хэбэ.

СССР-эй Верховно Совет хоёр палатын хамтын голосованяар иимэ тогтоолнуудые нэгэн һаналаар баталан абаа гэбэл:

«Гүрэндэ эсэргүү Л. П. Бериян хэһэн гэмтэ ябуулганууд тухай СССР-эй Верховно Совеäэй Президиумэй Указые баталха тухай», «Дунда машина бүтээлгын министерствые бии болгохо тухай СССР-эй Верховно Совеäэй Президиумэй Указые баталха тухай», «Нүхэр **Г. П. Косяченкые** СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшын уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай СССР-эй Верховно Совеäэй Президиумэй Указые баталха тухай». «Нүхэр **М. З. Сабуровые** СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшээр томилхо тухай СССР-эй Верховно Совеäэй Президиумэй Указые баталха тухай», «Нүхэр **Г. Н. Сафоновые** СССР-эй Генеральна Прокуророй уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай СССР-эй Верховно Совеäэй Президиумэй Указые баталха тухай».

СССР-эй Верховно Совет нүхэр **Руденко** Роман Андреевичые СССР-эй Генеральна Прокуророор томилбо.

СССР-эй Верховно Совет хадаа: СССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй Министрээр — **Круглов** Сергей Никифоровичые,

СССР-эй дунда машина бүтээлгын Министрээр — **Малышев** Вячеслав Александровичые,

СССР-эй транспортна ба хүндэ машина бүтээлгын Министрээр — **Носенко** Иван Исидоровичые,

СССР-эй машина бүтээлгын Министрээр — **Акопов** Степан Акоповичые томилхо тухай СССР-эй Верховно Совеäэй Президиумэй Указуудые нэгэн һаналаар баталба.

СССР-эй Верховно Совет СССР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүдээр:

Данилов Николай Захаровичые,

Бардин Петр Ивановичые,

Беляев Федор Архиповичые һунгаба.

Тэрэнэй һүүлээр, СССР-эй Верховно Совет Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съезд дээрэ партиин хубилгагдаһан нэрын абтаһантай дашарамдуулан, СССР-эй Конституциин 126-дахи статьяда хубилалта оруулха тухай Хуули баталан абаа.

Энээгээр, Союзай Совеäэй ба Национальностьнуудай Совеäэй хамтын заседани дүүрэбэ, сесси хаагдаһан дээрэ соносхогдобо.

Союзай Совеäэй ба Национальностьнуудай Совеäэй хамтын заседани

Кремлиин Ехэ Ордон дотор СССР-эй Верховно Совеäэй сесси дүрбэн үдэр соо болобо. Үсэгэлдэр августын 8-да Союзай Совеäэй ба Национальностьнуудай Совеäэй хамтын заседани болоо. Заседанинуудай болоһон зал соо депутадууд, олон тоото айлшад дүүрэн.

Дипломатическа ложонуудта — Москвада түлөөлэгдэн эльгээгдэһэн хилын саанахи оронуудай посольствонуудые болон миссинүүдые толгойлогшод һуунад. Советскэ болон хилын саанахи хэблэлэй түлөөлэгшэд байлсана.

Правительствын ложонуудта СССР-эй Верховно Совеäэй Президиумэй гэшүүд, Министрнүүд һуунад.

Үдэрэй 2 час болобо. Союзай Совеäэй Түрүүлэгшэ депутат **М. А. Яснов,** Национальностьнуудай Совеäэй Түрүүлэгшэ депутат **Ж. Шаяхметов,** эдэнэй орлогшонор—депутадууд **А. И. Кириченко, Т. М. Зуева, А. Ю. Снечкус, А. И. Ниязов, М. Т. Якубов, М. В. Зимянин, В. Т. Лацис, Т. М. Матиашвили** Түрүүлэгшын столдо ерэжэ һуунад.

Правительствын ложонуудта партийн, правительствын хүтэлбэрилэгшэд нүхэд **Г. М. Маленковой, В. М. Молотовой, Н. С. Хрущевой, К. Е. Ворошиловай, Н. А. Булганинай, Л. М. Кагановичын, А. И. Микоянай, М. З. Сабуровай** болон **М. Г. Первухинай** гаража ерэхэдэ, нэрьемэ альгаташалган болоно.

СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тушаа үгэ хэлэлгэн боложо үргэлжэлнэ. Депутат **Я. Э. Калнберзин** (Латвийска ССР) үгэ хэлэнэ. Ахадуу арадуудай эбдэршэгүй бата бүлэ дотор ябажа, богонихон болзор соо тон ехэ амжалтануудые туйлаһан латыш арадай шэн габьяатайгаар хүдэлмэрилжэ байһан тухайда тэрэ хэлэнэ. Промышленна үйлэдбэри республика дотор дайнай хойтохи табанжэл соо зургаа үлүүтэй дахин ехэ болоо, тиин продукци бүтээн гаргаха талаар дайнай урда тээхи 1940 оной хэмжээн гурба гара дахин үлүүбшэлэгдээ.

Депутат Калнберзин СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедые ба 1951, 1952 онуудай бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое Бюджетнэ комиссиин оруулһан заһабаринуудтайгаар баталха гэһэн дурадхалые дэмжэнэ.

СССР-эй Министрнүүдэй Совеäэй Түрүүлэгшэ нүхэр **Г. М. Маленковто** үгэ үгтэнэ.

Бултадаа хүл дээрээ бэдонө. Зал соо нэрьемэ альгаташалган болоно.

Депутадууд, олон тоото айлшад нүхэр Маленковой хэлэһэн үгые тон ехэ анхаралгайгаар шагнана. Зал дотор нэрьемэ альгаташалган ходо болоно.

Нүхэр Маленков үгэеэ хэлэжэ эхилхэдээ, социалистическэ арадай ажахын хүгжэхэ ба хэлбэришэгүйгөөр дэбжэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан Советскэ правительствын, манай партиин политикые элеэр харуулдаг Гүрэнэй шэнэ бюджедые тодорхойлон харуулна. Нүхэр Маленков промышленностиин болон хүдөө ажахын талаар оронойнгоо үмэнэхи хойшолуулагдашагүй зорилгонууд тухай хэлэнэ. Эдэ зорилгонуудые шиидхэхэ ябадал хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин — бүхы советскэ хүнүүдэй материальна байдалые саашадань һайжаруулха арга боломжо олгохо байна. Нүхэр Маленков манай Эхэ ороной экономическа хүсэ шадалай ургаһан тухай эли тодо тоонуудые харуулна. Зал соо байһан хүн бүхэн эдэ тоонуудые дуулаад байхадаа, агуухэ советскэ арадайнгаа түлөө, советскэ общеcтвын хүтэлбэрилхы ба залан ударидахы хүсэн бологшо түрэл Коммунистическэ партиингаа түлөө омогорхохо ёһоороо омогорхоно. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн энэ жэлдэ дайнай урда тээхи 1940 онойхиһоо хоёр хахад тухай ехэ болохо байна. Партиин XIV съездһээ хойшо үнгэрһэн 28 жэл соо промышленна продукциие бүтээн гаргалга 29 дахин ехэ болоо. Социалистическэ экономикын үндэһэ һуури бологшо хүндэ индустри илангаяа ехээр ургажа байгаа.

— Мүнөө хүндэ промышленностиин туйлаһан амжалтануудай үндэһэ һуури дээрэ арад зоной хэрэглэдэг зүйлнүүдэй үйлэдбэрилгые эрид ехэ болгохо ябадал эмхидхэхын тула манайда бүхы условинууд бии, — гэжэ нүхэр Маленков хэлэнэ. Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиие хүгжөөлгэдэ, хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ һомолхо мүнгэ зөөриие нилээд ехэ болгохо шухала гэжэ Правительство, Партиин Центральна Комитет тоолоно. Хүнгэн промышленность хадаа арад зоной хэрэглэхэ эд товар бүтээн гаргалгые нилээд ехэ болгохоһоо гадна, мүн тэрэшэлэн эдэ эд товарай шанарыень һайжаруулха, ажалшадай ехэ эрилтэнүүдые хангамаар һайн продукци гаргаха уялгатай гэжэ нүхэр Маленков онсолон тэмдэглэнэ.

Нүхэр Маленков үгынгөө ехэнхи хубиие хүдөө ажахын саашанхи дэбжэлтын асуудалнуудта хандуулаа. Бүхы хүдөө ажахын ниитэ дэбжэлтын, колхозуудые эмхидхэлэй-ажахынь талаар улам бэхижүүлгын үндэһөөр манай орон дотор эгээл ойрын хоёр—гурбан жэл соо хүн зондо хэрэгтэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые, хүнгэн промышленностьда хэрэгтэй түүхэй эд элбэг ехээр байгуулха хэрэг туйлаха гээшэ хойшолуулагдашагүй зорилго болоно гэжэ нүхэр Маленков хэлэнэ. Эдэ үгэнүүдыень зал үни удаан үргэлжэлһэн альгаташалгаар угтана. Хүдөө ажахые саашадань түргөөр дэбжүүлгэ хангаха тушаа парти ехэ хэмжээнүүдые, нэн түрүүндэ хүдөө ажахын гээгдэнги һалбаринуудые: малажалые, харгаабха, овощь үйлэдбэрилгые хүгжөөхэдэнь колхозуудые, колхознигуудые экономическа талаарнь улам ехэ урма хэшээлгэй болгохо хэмжээнүүдые бэелүүлхэ шухала гэжэ Парти, Правительствын мэдэрһэн тухайда нүхэр Маленков мэдээсэнэ.

1953 оной апрель—декабрь һаранuудта хүн зондо худалдахын тула 312 миллиард түхэригэй эд товар гаргаха гэжэ түрүүшээр хараалагдаһан байгаа. Правительствын баталан абаһан хэмжээнүүдэй ашаар, энэ жэлдэ үшөө 32 миллиард түхэригэй эд товар худалдаа наймаанда нэмэжэ оруулагдаха байна гэжэ нүхэр Маленков хэлэнэ.

Уласхоорондын байдалые шэнжэн харуулжа эхилхэдээ нүхэр Маленков иигэжэ мэдүүлнэ:

— Советскэ гадаадын политика эли тодо юм.

Советскэ Союз эб найрамдал сахин хамгаалха ба батадхаха политикые эрид шангаар бэелүүлхэ байна, мүн харилсаа холбоо, ажал хэрэгэй барисаа хүгжөөхые хүсэһэн гүрэнүүдтэй иимэ барисаа холбоо бэхижүүлхэ, агууехэ хитад арадтай, арадай демократиин бүхы оронуудтай ахадуугэй хани барисаагаа, һанал нэгэдэлээ бэхижүүлхэ байна.

Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха гэжэ СССР-эй хүсэдэг эрмэлзэлые Советскэ гүрэнэй һуларһанай тэмдэг гэжэ, Гитлертэл адляар, һанадаг, холо бододоггүй политигуудые нүхэр Маленков шоглон элишэлнэ. Атомна бомбые гансал США хэдэг юм гэжэ дайн сэрэгэй тала баригшад удаан саг соо хооһоор һанаагаа заһажа байгаа. Гэбэшье, энэ хадаа ехэ эндүүрэл байшоо гэжэ ажабайдал харуулаа. Үлэмжэ хүсэтэй зэбсэг болохо водородно бомбо США-гэй монополи хэбэртэйгээр эдэ нюурнуудай һанадаг хооһон хуурмаг һанал бодолынь мүн лэ тиимэ ехэ эндүүрэл мүн. Холбоото Штадууд водородно бомбо үйлэдбэрилгэдэншье монополистнуудбэшэ юм гэжэ Верховно Советтэ мэдээсэхые Правительство шухалада тоолоно гэжэ нүхэр Маленков мэдүүлнэ.

Энэ мэдүүлгэ хэхэдэнь зал соо нэрьемэ альгаташалган болоно.

Советскэ Правительствын дотоодын ба гадаадын политиканЬ СССР-эй бүхы арадуудай тон шухала интересүүдтэй тааралдана гэжэ нүхэр Маленков хэлэнэ.

Коммунистическэ парти, Правительство бүхы советскэ хүнүүдые зол жаргалтай, хүхюун сэнгэлиг, баян дэлгэр байдалтай болгохын тулада, манай орон дотор коммунистическэ общество байгуулгын агуухэ уг зорилгые бэелүүлхын тулада хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр ажаллаха гэжэ советскэ арадай этигэхэдэ болохо байна гэжэ нүхэр Маленков хэлэнэ **(үни удаан замхашагүй нэрьемэ альгаташалган).**

СССР-эй Гүрэнэй бюджет тухай элидхэлээр үгэ хэлэлгэн боложо дүүрэһэн тухай дурадхал оробо гэжэ түрүүлэгшэ хэлэнэ. Энэ дурадхал абтана.

Депутадуудай хэһэн ажаглалтанууд болон дурадхалнууд Министрнүүдэй Совеäээр хаража үзэгдэхэ байна гэжэ СССР-эй финансынуудай Министр **А. Г. Зверев** түгэсхэлэйнгөө үгэ соо хэлэнэ.

Верховно Совет СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедые, 1951, 1952 онуудай Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоое, мүн СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай Хуули баталан абажа эхилнэ.

СССР-эй 1953 оной бюджет доходуудайнгаа талаар 544.264 миллион 720 мянган түхэригөөр, гаргашануудайнгаа талаар—530.532 миллион 048 мянган түхэригөөр баталагдана. Доходуудынь гаргашануудһаа 13.732 миллион 672 мянган түхэригөөр ехэ болоно.

Һүүлээрнь СССР-эй 1951, 1952 онуудай Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай тоосоон баталагдана.

Верховно Совет СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай Хуулиие, хүдөө ажахын налог тухай Хуулиие нэгэн дуугаар баталан абана.

Зүбшэхэ зүйлэй хоёрдохи асуудалаар — СССР-эй Верховно Совеäэй Президиумэй Указуудые баталха тухай асуудалаар СССР-эй Верховно Совеäэй Президиумэй секретарь депутат **Н. М. Пеговтэ** үгэ үгтэнэ.

Дүрбэдэхи сессиин һүүлээр баталагдан абтаһан СССР-эй Верховно Совеäэй Президиумэй Указуудые: гүрэндэ эсэргүү Бериян хэһэн хорото ябуулганууд тухай; СССР-эй дунда машина бүтээлгын Министерствые бии болгохо тухай; **Г. П. Косяченкые** СССР-эй Госпланай түрүүлэгшын уялгачуудһаа сүлөөлхэ тухай; **М. З. Сабуровые** СССР-эй Министрнүүдэй Совеäэй Гүрэнэй Түсэблэлгын Комитедэй түрүүлэгшээр томилхо тухай; **Г. Н. Сафоновые** СССР-эй Генеральна Прокуророй уялгануудһаа сүлөөлхэ тухай; **Р. А. Руденкые** СССР-эй Генеральна Прокуророор томилхо тухай; **С. Н. Кругловые** СССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй Министрээр, **В. А. Малышевые** СССР-эй дунда машина бүтээлгын Министрээр, **И. И. Носенкые** СССР-эй транспортна болон хүндэ машина бүтээлгын Министрээр, **С. А. Акоповые** СССР-эй машина бүтээлгын Министрээр томилхо тухай Указуудые Верховно Совет баталан абаа.

Н. З. Даниловые, П. И. Бардиные, Ф. А. Беляевые СССР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүд болгон һунгаха тухай тогтоол абтана.

Һүүлээрнь, СССР-эй Верховно Совеäэй Президиумэй секретарь депутат Н. М. Пеговэй дурадхалаар Верховно Совет СССР-эй Конституциин 126-дахи статьягай текстдэ хубилалтануудые оруулха гэжэ тогтооно. Ушарынь, КПСС-эй XIX съезд дээрэ баталан абтаһан ёһоор, манай партиин нэрэнь хубилгагдаһан байна.

СССР-эй Верховно Совеäэй табадахи сесси дүүрэбэ гэжэ соносхогдоно.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭИ ЗАСЕДАНИ

СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет тухай, СССР-эй 1951 ба 1952 онуудай Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай

Союзай Соведэй Бюджетнэ комиссиин түрүүлэгшэ Л. Р. КОРНИЕЦЫН нэмэлтэ элидхэл

Нүхэд депутадууд! Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XIX съездын шиидхэбэринүүд советскэ арадые манай ороной экономикын болон культурын хүсэ ехэтэ шэнэ дэбжэлтын һүр жабхаланта программаар, коммунизм тээшэ замаар бидэнэй саашадаа урагшаа дабшаха программаар зэбсэгжүүлээ.

Съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ зуураа, Коммунистическэ партиин Центральна Комитет, Советскэ правительство манай Эхэ ороной экономическа болон оборонно хүсэ шадалые бэхижүүлхэ тушаа, Советскэ Союзай уласхоорондын байдалые бэхижүүлхэ тушаа, хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай, интеллигенциин, бүхы советскэ хүнүүдэй ажабайдалые саашадань һайжаруулха тушаа ехэ хүдэлмэри хээ.

Манай ороной ажалшад Коммунистическэ партияа, Советскэ правительствоёо тойрон улам нигтаар жагсаад, СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэбые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ эршэ хүсэеэ зорюулна.

СССР-эй арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ тушаа партиин XIX съездын табиһан зорилгонууд Советскэ Союзай Гүрэнэй бюджет дотор эли тодоор харагдана. СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджет арадай ажахын түсэбтэй гүйсэд зохилдуулагдажа табигдаһан ба ажахын, культурын, арад зоной ажана байдалай саашадаа бадаран, ургаха, манай социалистическэ Эхэ ороной хүсэ шадалай бэхижэхэ хэрэгтэ зорюулагдаһан байха юм.

Бюджедэй ёһоор, арадай ажахые финансировалгада 192,5 миллиард түхэриг хараалагдана—энэнь 1952 онойхиһоо 13,7 миллиард түхэригөөр ехэ болоно. Энэ хадаа социалистическэ экономикын бүхы һалбаринуудай саашадаа хүгжэхэ, арадай ажахын техническэ хангалгые һайжаруулха, промышленна болон хүдөө ажахын продукци гаргалгые ехэ болгохо байна.

Гэгээрэлые, элүүрые хамгаалгые, социальна тэдхэмжые болон социально-культурна бусад хэмжээ-ябуулгануудые финансировалгада 129,8 миллиард түхэриг хараалагдана. Энэнь 1952 онойхиһоо 7 миллиард түхэригөөр ехэ болоно.

Гэгээрэлые, культурые болон элүүрые хамгаалгые финансировалгын нилээд ехэ болоһон ябадал һургуулинуудай, техникумүүдэй, дээдэ һургуулинуудай, библиотекэнүүдэй болон культурно-гэгээрэлэй бусад эмхи зургаануудай саашадаа олоншорхо, медико-санитарна эмхи зургаануудай олошорхо ба хүн зониие медицинскэ талаарнь хангалгые нилээд һайжаруулха хэрэг хангаха байна. Гэр байрын барилгада, городуудые болон хүдэлмэришэнэй тосхонуудые болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ һомололго ехэ болоно.

Арадай ажахыда ба социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта гаргашалагдаха гаргашануудай ехэ болоходонь, оборонын хэрэгтэ мүнгэн зөөри һомололго 1952 оной сметэтэй сасуулхада 3,6 миллиард түхэригөөр бага болохо байна.

Советскэ Союзай бюджет амгалан байгуулалтын бюджет мүн гэжэ эдэ бүгэдэ гэршэлэн харуулна.

1953 оной Гүрэнэй бюджедэй доходуудта орохо үндэһэн гол зүйлнүүдынь, үнгэрһэн жэлнүүдэйхидэл адляар, социалистическэ предприятинуудһаа болон организацинуудһаа ородог орошонууд болоно. Эдэ доходуудай удельнэ хэмжээн нёдондо жэлэйхиһээ ехэ болоно, харин хүн зонһоо орохо налогуудай, татабаринуудай, һайн дуранай орошонуудай удельнэ хэмжээн нилээд бага болоно. Тиихэдэ хүн зоной захидаг Гүрэнэй урьһаламжануудһаа орохо орошонууд хоёр үлүүтэй дахин бага болоно, хүдөө ажахын налогой түлэбэринүүд эрид хороно.

Нүхэд депутадууд! Бюджетнэ комисси энэ оной февральда СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедые хаража үзэһэн байна. Мүнөө үедэ Бюджетнэ комисси СССР-эй Гүрэнэй бюджедые дахин хаража үзэбэ. Тиихэдээ нийтын хэрэглэлэй эд товарнуудай гүрэнэй розничнэ сэнгүүдэй химдарһые, гүрэнэй урьһаламжын бага болоһые, СССР-эй Министерствонүүдэй шэнэдхэн байгуулагдаха тухай Хуулиие, үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудые үйлэдбэрилхэ тушаа Правительствын үгэһэн нэмэлтэ даалгабаринуудые хараадаа абаба. Союзай Соведэй болон Национальностьнуудай Соведэй бюджетнэ комиссинуудай оруулһан дурадхалнуудай ёһоор, доходуудые 3.035 миллион түхэригөөр ехэ болгохо ябадал Верховно Соведэй үзэмжэдэ табигдаһан Гүрэнэй бюджет дотор хараалагдан абтаба.

Энээнһээ гадна, Союзай Соведэй Бюджетнэ комисси бюджедэй доходуудые 907,4 миллион түхэригөөр нэмэжэ ехэ болгохо тухай дурадхал оруулна. Тэрэнэй тоодо:

— эрьесын налогой талаар 617,4 миллион түхэригөөр, эдэнэй тоодо СССР-эй Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин министерство — 570 миллион түхэригөөр, эд хэрэглэгшэдэй коопераци —46 миллион түхэригөөр, СССР-эй Электростанцинуудай болон электропромышленностиин министерство — нийтэ хэрэглэлэй бүтээн гаргагдадаг продукциие худалдаха түсэбые ехэ болгохо ба ассортиментыень һайжаруулха арга боломжонуудай олдоһон дээрэһээ —1,4 миллион түхэригөөр нэмэжэ ехэ болгохо;

— СССР-эй Гүрэнэй банкын ашаг олзоһоо орохо оролтонуудай талаар 100 миллион түхэригөөр, бусад доходуудай талаар 190 миллион түхэригөөр — расчедуудай бүри зүб болгогдоһон дээрэһээ — нэмэжэ ехэ болгохо.

Бюджетнэ комисси тус тус ведомствонүүдэй, мүн Союзна Республикануудай Министрнүүдэй Соведэй эрилтэнүүдые хаража үзэхэ зуураа, Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэгдэхэ үедэ гаргашануудые иимэ хэмжээтэйгээр ехэ болгохо гэжэ тоолоно: Украинска ССР-тэ — расчедуудай бүри зүб болгогдоһон дээрэһээ —20 миллион түхэригөөр, Узбекскэ ССР-тэ —13,3 миллион түхэригөөр, эдэнэй тоодо нютагай Соведүүдэй гэр байрын фондые капитальнаар заһабарилгада —10 миллион түхэригөөр, элүүрые хамгаалгын эмхи зургаануудта 3,3 миллион түхэригөөр, Таджикска ССР-тэ — 2 миллион түхэригөөр — нютагай Соведүүдэй гэр байрын фондые капитальнаар заһабарилгада — ехэ болгохо.

Бюджетнэ комисси хадаа СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедые заагдаһан заһабаринуудтайнь хамта баталха гэһэн, гаргашануудһаа доходуудай ехэ болохо хэрэгтэ 907,4 миллион түхэриг һомолхо гэһэн дурадхал оруулна.

Нүхэд депутадууд! Советскэ арад Коммунистическэ партиин ударидалгаар ябажа, 1952 ондо, мүн 1953 оной үнгэрһэн хахад жэлдэ ажахын болон культурна байгуулалтынгаа бүхы һалбаринуудай талаар шэнэ ехэ амжалтануудые туйлаа. 1953 оной түрүүшын хахад жэлдэ үйлэдбэрилгын түсэб промышленностиин талаар нийтэ дээрээ 100 процентээр дүүргэгдээ. Энэ жэлэй 6 һара дотор бүхы промышленностиин валовой продукци нёдондо жэлэй энэ үеынхиһөө 10 процентээр ехэ болоо.

Промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэрилгын талаар амжалта туйлагдаһан, ажалай бүтээсын дээшэлһэн, продукциин өөрынь үнын химдарһан дээрэһээ, Правительство хадаа эдеэ хоолой болон промышленна эд товарнуудай гүрэнэй розничнэ сэнгүүдые 1953 оной апрелиин 1-һээ шэнээр, карточна системын болюулагдаһанай һүүлээр тоогоороо 6-дахяа химдаруулаа.

Хүдөө ажахын налог тухай Правительствын баталһан шиидхэбэринүүд, мүн тэрэшэлэн малажалые ба хүдөө ажахын бусад һалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ тушаа бэелүүлэгдэжэ байгаа хэмжээ-ябуулганууд колхозуудые бэхижүүлхэ, колхозно таряашадай, бүхы советскэ арадай ажабайдалые һайжаруулха тухай Парти, Правительствын анхарал оролдолго гаргадагые эли тодоор дахин харуулна.

1953 оной түрүүшын хахад жэлдэ арадай ажахын болон культурын хүгжэһэн хүгжэлтэ, мүн тэрэшэлэн 1951 оной түсэбэй ба 1952 оной түсэбэй дүүргэлтын дүнгүүд хадаа СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд дотор табигдаһан зорилгонуудай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байһые гэршэлэн харуулна.

Мүн СССР-эй Гүрэнэй бюджет 1952 ондо амжалтатайгаар бэелүүлэгдээ. Олонхи предприятинууд болон ажахын организацинууд бюджедтэ оруулха түлэбэринүүдээ дүүргэхэһээ гадна, мүн үлүүлэн дүүргээ. Энээнтэй хамта ашаг олзотой байлгые һайжаруулхын түлөө, арьбалалгын ёһо гуримые сахихын түлөө хүсэд тэмсэл хэдэггүй, мүн бюджедэй үмэнэхи уялгануудаа дүүргэдэггүй, гээлтэ хоролто ехээр гаргадаг гээгдэнги предприятинууд үшөөл бии. Жэшээнь, СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин министерство 1952 ондо үйлэдбэринһөө түсэбые нийтэ дээрээ дүүргээ. Гэбэшье, олохон шахтанууд болон разрезүүдынь нүүрһэ малтан абаха түсэбөө дүүргээгүй. Нүүрһэнэй промышленностиин предприятинууд тогтоогдоһон хэмжээнэй зэргээр энэ жэлдэ продукциин өөрынь үные химдаруулаагүй, эзэн бусаар хандаһанһаа болож нилээд ехэ гээлтэ хоролто гаргаа. Энээнэй эсэстэ бюджедтэ орохо түлэбэринүүдэйнь түсэб 1952 ондо дүүргэгдээгүй байха юм. Мүн 1953 оной түрүүшын хахад жэлдэшье гараһан ехэ дутагдалнууд зайсуулагдаагүй. Тонно нүүрһэнэй өөрынь үнэ түсэбэйхиһөө 2,4 процент ехэ байшоо; «Ворошиловградуголь», «Молотовуголь», «Сахалинуголь» комбинадууд нүүрһэ малтан абаха түсэбөө 1953 оной түрүүшын хахад жэлдэ дүүргээгүй.

СССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын союзна мэдэлтэй предприятинуудта 1952 ондо голодһонһоо боложо гараһан гээлтэнүүд 52,5 миллион түхэриг, ашаггүй гаргашанууд 45,9 миллион түхэриг болоһон байна.

СССР-эй Верховно Соведэй гурбадахи сесси дээрэ СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерствын хүдэлмэри ехээр шүүмжэлэгдээ һэн. Зүгөөр, тус министерство шүүмжэлэлһээ шухала тобшолонуудые хээгүй, 1952 ондо, мүн 1953 оной түрүүшын хахад жэлдэ предприятинуудайнгаа хүдэлмэриие һайжаруулаагүй байха юм. Барилгын модо шэрэхэ түсэб 1952 ондо оройдоол 82,5 процент дүүргэгдээ. Модо бэлэдхэхэ түсэбэй дүүргэгдээгүй байһан ябадал механизмуудые хангалтагүйгөөр ашаглаһанһаа, хүдэлмэришэдэй ходо һэлгэгдэжэ байһанһаа, олон леспромхозуудта ажалай эмхидхэлэй муу байһанһаа, үйлэдбэриин новаторнуудай, түрүү предприятинуудай дүй дуршэлые һулаар дэлгэрүүлһэнһээ болоо. Хэдэ хэдэн леспромхозууд гэр байрын болон культурна ажаһуудалай зохид һайн условинуудые хүдэлмэришэдтэ байгуулаагүй, харин тиихэдэ энэ зорилгонуудта гүрэнэй гаргажа үгэдэг мүнгэ хэрэгсэлнүүд хүсэд ашаглагданагүй.

Үйлэдбэриингөө түсэбые, тэрэшэлэн продукциин өөрынь үные химдаруулха даалгабаринуудаа дүүргээгүй байһан дээрэһээ, мүн эзэн бусаар хандадаг ябадалһаа боложо гээлтэ хоролто гаргаһан дээрэһээ, ой модоной промышленностиин предприятинууд 1952 ониие ехэ гарзатайгаар үнгэргэбэ. СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерство үйлэдбэрилгын экономико тушаа асуудалнуудта шухала анхарал хандуулнагүй.

Министерство хадаа Главна управленинүүдэй болон трестнүүдэй 1952 оной бухгалтерска тоосоонуудые болон балансуудые мүнөө хүрэтэр хаража үзөөгүй, энээн дээрэһээ өөрынгөө мэдэлэй предприятинуудта болон организацинуудта ашаг олзотой байлгые дээшэлүүлхэ, материальна болон мүнгэн зөөриеэ арьбалалгын ёһо гуримые сахиха тушаа шухала хэмжээнүүдые абаагүй.

Шухала тобшолонуудые хэхыень, предприятинуудые хүтэлбэрилгэеэ һайжаруулха, үйлэдбэриингөө түсэбүүдые болон өөрын үнэ химдаруулгын даалгабаринуудые дүүргэхэ ябадал хангахыень СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерствоһоо эдэ бүгэдэ эрид шангаар эринэ.

Манай промышленность, ажахын бусад һалбаринуудтал адляар, продукци үйлэдбэрилхэ, өөрын үные химдаруулха ба нөөсэлгые ехэ болгохо бүхы арга боломжонуудтай юм. XIX съездэ хэһэн партиин Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл соогоо нүхэр Маленковой хэлэһэн ёһоор, эдэ арга боломжонуудаа бүрин ашаглаха, хүдэлмэриингөө дутагдалнуудые эрид шууд зайсуулха, үйлэдбэриин ашаглагдаагүй резервнүүдые элирүүлжэ, эдэ резервнүүдые арадай ажахын хүгжэлтын хүсэ ехэтэ арга зүйл болгохо хэрэгтэй.

1952 ондо барилгын олохон организацинууд капитальна барилгын түсэбые ба барилгын үные химдаруулха даалгабаринуудые дүүргээгүй гэжэ Бюджетнэ комисси тэмдэглэнэ. Тус тус министерствонүүд барилгын олохон объектнүүдэй талаар материальна болон мүнгэн хэрэгсэлнүүдые иишэ тиишэнь тараажа, хайша хэрэгээр гаргашална. Энэнь барилгын уняжагайруулагдадаг, капитальна гаргашануудай ашагтай байлгын дээшолуулагдадаг ябадалда хүргэнэ.

Жэшээнь, СССР-эй Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин министерствын мяханай промышленностиин Главна управлениин системэдэ олон жэлэй саада тээ хэгдэжэ эхилһэн 16 холодильнигууд 1953 оной январиин 1-дэ хэгдэжэ дүүргэгдээгүй, харин тиихэдэ шэнэ объектнүүд баригдажа байха юм. Энэнь бии байгаа хэрэгсэлнүүдые дүүргэгдээгүй барилгануудта хандуулха арга боломжо олгоногүй.

Эдеэ хоолой промышленностиин лимидһээ гадуур объектнүүдые барилгын ба мүнгөөр хангалгын түсэбүүдтэ хүсэд үндэһэ баримтагүй хубилалта оруулдаг ушарнууд бии байгаа. Жэшээлхэдэ, Горький городтохи «Волга» гэжэ пивын заводой барилгын түсэбтэ таба дахин хубилалта оруулагдаа, гэхэ зуура 1952 оной март, июнь ба сентябрь соо мүнгөөр хангалгын түсэбынь 1,130 мянган түхэригөөр хороогдоһон аад, ноябрьда 500 мянган түхэригөөр нэмээгдэһэн байна. Верхне-Днепровско кукурузын крахмало-паточна комбинадай барилгые мүнгөөр хангаха жэлэй түсэб юһэ дахин хубилгагдажа, гаргашынь хэмжээн түрүүшээр хороогдодог, удаа тээнь дахинаа ехэ болгогдодог байба.

Энэ мэтээр «түсэблэхэдэ» барилгые задагайруулдаг, тэрээниие үнэ ехэтэй болгодог, хүдэлмэриин түсэбэй дүүргэлтын түлөө барилганудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые һуларуулдаг байха юм.

Манай орон дотор гэр байрын барилга үргэнөөр эмхидхэгдээд, жэлһээ жэлдэ улам нэмэжэ байна. 1953 оной түрүүшын хахад соо гэр байра бариха капитальна хүдэлмэриин хэмжээн үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө 7 процентээр ехэ болоо.

Гэхэ зуура, гэр байра бариха түсэбүүдые дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ зарим союзна республиканудай ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, министерствонүүдэй ба Министрнүүдэй Соведүүдэй гол анхарал үшөөл хандуулагдадаггүй байна.

1952 он дотор гэр байрануудые ашаглалгада оруулха түсэбөө СССР-эй Барилгын материалнуудай промышленностиин министерство 69 процент, СССР-эй Химическэ промышленностиин министерство 70 процент дүүргээ. Грузинска ССР-тэ ба Азербайджанска ССР-тэ гэр байра барилгын түсэб 1952 он соо дүүргэгдээгүй.

Мүн тиимэл ушар 1953 оной түрүүшын хахад соо үзэгдэһэн байгаа. СССР-эй Транспортна ба хүндэ машина бүтээлгын министерство 1953 оной түрүүшын хахад соо гэр байрануудые ашаглалгада оруулха түсэбөө миил 38 процент, СССР-эй Машина бүтээлгын министерство —43 процент, СССР-эй Ой модоной ба саарһанай промышленностиин министерство —49 процент дүүргээ.

Барилгын зарим организацинууд хэдэг хүдэлмэриингөө шанар тушаа ёһотой анхарал табинагүй. СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин министерствын «Артемшахтстрой» трестын № 2 барилгын управлени Донбасстахи Ленинэй нэрэмжэтэ № 5 шахтын «Победа» гэдэг посёлогой байрын гэрнүүдые ехэ дутуунуудтайгаар ашаглалгада оруулһан байба. Барилгын энэ управленеэр 1952 оной август соо ашаглалгада оруулагдаһан, Культурын байшангые заһабарилхын тулада ехэ мүнгэн зөөри гаргашалха хэрэгтэй болоод байна.

Медицинскэ эмхи зургаануудай ба һургуулинуудай барилгын түсэб хэдэ хэдэн союзна республиканудта дүүргэгдэнэгүй. 1952 ондо энэ түсэбөө Казахска ССР-эй ба Узбекскэ ССР-эй Министрнүүдэй Соведууд илангаяа хангалтагүйгөөр дүүргэлһэн байха юм.

Союзна республиканудай министерствонүүд ба Министрнүүдэй Соведүүд гэр байрын ба культурно-ажаһуудалай барилгын түсэбүүдые дүүргэлгэдэ, хэдэг хүдэлмэриингөө шанарые һайжаруулгада анхарал ехээр хандуулха зэргэтэй.

Удаан болзорой оруулалта хэхэ мүнгэ үгэдэг банкнууд барилгын үнэ химдаруулгые, сметнэ журам сахилгые, дотоодын ресурснуудаа элсүүлхэ ябадалые үшөөл һулаар хинадаг, барилгын үнэ сэнгэй хүндэрһэн бодото шалтагаануудые заримдаа элирүүлдэггүй, ашаглалгада оруулагдаха барилганудта мүнгэн зөөри ба материальна хэрэгсэлнүүдээ хамтадхан табихын түлөө тэмсэл дутамагаар ябуулдаг байна гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Коммунистическэ парти, Советскэ Правительство наукые хүгжөөхэ ба һалбаруулан мандуулха хэрэгтэ үдэр бүриин анхарал оролдолго гаргана. Манай орон дотор научно-шэнжэлэлгын олон тоото эмхи зургаанууд байгуулагданхай. Наукые хүгжөөхын тулада гүрэнэй зүгһөө ехэ мүнгэн зөөри жэл бүри һомологдодог. Советскэ эрдэмтэд арадай ажахын шухала удхашанартай научна олон проблемэнүүдые шиидхээ.

Хүдөө ажахын наука колхозно болон совхозно үйлэдбэриин эрилтэнүүдһээ үшөөл гээгдэжэ байбашье, социалистическэ хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ оруулалта хээ. Хүдөө ажахын хэдэ хэдэн институдууд зарим асуудалнуудаар олон жэлдэ шэнжэлгэ хэжэ, ехэ саг ба мүнгэн зөөри гаргабашье, бодото үрэнүүдые туйлаагүй байһаар. Тус институдууд хүдөө ажахын үйлэдбэридэ үни нэбтэрүүлэгдэн дэлгэрүүлэгдэһэн хойноо олон асуудалнуудые дахинаа дурадхадаг байха юм. Тиин, В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Хүдөө ажахын науканудай академиин харьяата үтэгжүүлгэ, агротехникэ ба агропочвоведени эрхилхэ бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай зүгһөө 1952 ондо ороһон 20 дурадхалай нэгэниинь лэ абтаһан байгаа.

СССР-эй Хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй министерство, Хүдөө ажахын науканудай академи научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудые хүтэлбэрилхэ хүдэлмэреэ һайжаруулха, хүдөө ажахын урда табигдаһан зорилгонуудые шиидхэхэ хэрэгтэ тус эмхи зургаануудай бэелүүлдэг үүргые дээшэлүүлхэ зэргэтэй.

Нүхэд депутадууд! СССР-эй Гүрэнэй бюджедые 1951 он соо гүйсэдхэһэн тухай тоосоое, мүн СССР-эй Гүрэнэй бюджедые 1952 он соо гүйсэдхэһэн тухай тоосоое Бюджетнэ комисси хаража үзөө. СССР-эй финансын Министр нүхэр Зверев эдэ жэлнүүдтэ СССР-эй Гүрэнэй бюджедэй гүйсэдхэгдэһэн тухай элидхээд байна.

СССР-эй Гүрэнэй бюджедые 1951 ба 1952 онуудта гүйсэдхэһэн тухайда СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй хүргэһэн тоосоонуудые хубилалтагүйгөөр баталха гэжэ Бюджетнэ комисси дурадхана.

Гэхэтэй хамта, хайша хэрэгээр хандаһан дээрэһээ үнгэрэгшэ жэлдэ ехэ хоролто хохидол ушаруулһан, продукциин өөрынь үные хүндэрүүлһэн ба товаро-материальна үнэтэ зүйлнүүдэй хэмһээ ехэ запас бии болгоһон предприятинууд, организацинуудайнгаа финансово-ажахын ябуулгые 1953 ондо һайжаруулха ёһотой байһандань — бюджедэй үмэнэхи уялгануудаа 1952 он соо дүүргээгүй министерствонүүдэй: Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин, Барилгын, Нүүрһэнэй промышленностиин ба бусад министерствонүүдэй анхаралые хандуулха шухала гэжэ Бюджетнэ комисси тоолоно.

Арадай ажахые хүгжөөхэ гүрэнэй түсэб ба СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедые дүүргэхын тулада, хүдэлмэреэ улам һайжаруулхыень ажахын ба финансова органуудһаа эригдэнэ. Министерствонүүдэй хүтэлбэрилэгшэд экономическа хүдэлмэриингөө шанарые дээшэлүүлхэ, предприяти бүхэнөө, тэрэнэй ажахын ба финансова ябуулгые тодорхойгоор ударидаха ёһотой.

СССР-эй Финансын министерство ажахын һалбаринуудай ба предприятинуудай финансово-ажахын ябуулгадахи дутуу дунданууд. дые элирүүлхэ хүдэлмэреэ шангадхаха, тэдэ дутуунуудые хаһа саг соонь зайсуулха эрилтэ хэхэ зэргэтэй.

СССР-эй Финансын министерство ба нютагуудтахи финансова органууд энэ асуудалаар горьтой хүдэлмэри хэжэ байна. Гэхэ зуура, арьбалалгын ёһо гурим сахилгада, арадай ажахыдахи резервнүүдые элирүүлгэдэ тэдэнэр үшөөл дутамагаар хиналта хэнэ, үнэ сэнгэй тогтолго, өөрын үнэ тухай асуудалнуудта, предприятинуудтахи материалнуудай ба эд товарнуудай үлүү, хэрэггүй запасуудые худалдаха, арадай ажахыдахи тоосоонуудые һайжаруулха асуудалнуудта зохихо анхарал хандуулнагүй.

Ведомство доторой финансова хиналта хадаа мүнгэнэй түсэбүүдые дүүргэлгын, арьбалалта хэхэ ёһо гуримые сахилгын, социалистическэ зөөри бүрин байлгалгын хойноһоо хинаха хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Гэбэшье, хэдэ хэдэн министерствонүүдтэхи тиимэ аппарат хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилнэ. Зарим организацинуудай ба эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд ведомство доторой финансова хиналтын удхашанарые тоодоггүй, хиналта хэхэ аппарадые хүтэлбэрилхэ бүхы үүргэеэ главна бухгалтернуудта дам даалгажархидаг байха юм.

Шалгалтанууд олон ушарта үшөөл муугаар хэгдэдэг, тэдэнэй дүнгүүд тушаа шиидхэбэри гаргалга ехээр һаатуулагдадаг байна, тэрээнһээ шалтагаалан шалгалтануудай үрэнь бага болоно. Жэшээлхэдэ, СССР-эй Эдеэ хоолой ба хүнгэн промышленностиин министерствын харьяата тамхинай промышленностиин главна управлени зарим предприятинуудые шалгаһан шалгалтануудай дүнгүүд тушаа приказ гаргалгые бүхэли жэл соо, бүришье удаанаар һаатуулдаг байгаа. СССР-эй Химическэ промышленностиин министерствын харьяата горно-химическэ промышленностиин главна управлени зарим предприятинуудта 1952 оной хоёрдохи ба гурбадахи кварталнууд соо хэгдэһэн шалгалтануудай дүнгүүд тушаа мүнөө хүрэтэр шиидхэбэри гаргаагүй байһаар.

Дээрэ хэлэгдэһые хараадаа абажа, бүхы министерствонүүд ведомство доторой хиналтые шангадхаха зэргэтэй. СССР-эй Финансын министерство хадаа министерствонүүдтэхи, эмхи зургаануудтахи ба организацинуудтахи ведомство доторой финансова хиналтын хүдэлмэриие бүри наринаар шалгаха ёһотой, тус аппарадай хүдэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд тухайда СССР-эй Гүрэнэй хиналтын министерствотэй хамтадаа Правительствода дурадхал оруулха зэргэтэй байна.

Нүхэд депутадууд! Экономико ба культураа хүгжөөхэ хэрэгтэ советскэ арадай туйлаһан амжалтанууд юун тухай гэршэлнэб гэхэдэ, манай ороной арадай ажахын бүхы һалбаринуудые таһалгаряагүй хүгжөөхэ тухай партиин XIX съездын хараалһан программа сэхэ шууд ба хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэжэ байна.

Манай ороной туйлалтанууд хадаа эб найрамдал хүсэдэг, прогрессивнэ бүхы хүн түрэлтэниие дэлхэй дээрэ амгалан байдал сахихын ба батадхан мандуулхын түлөө тэмсэлдэнь улам зоригжуулна.

Корейдэ эблэрэлгэ хэхэ тухай хэлсээнүүдэй амжалтатайгаар дүүрэһэн ушар эб найрамдалай ба демократиин лагериин ехэ илалта байхатаяа хамта, эб найрамдалай агууехэ хэрэг илаха гэжэ этигэдэг эб найрамдалта арадуудай найдабариие улам бэхижүүлнэ.

Советскэ хүнүүд арадайнгаа ажахын түсэбые, 1953 онойнгоо Гүрэнэй бюджедые амжалтатайгаар дүүргэжэ, манай инаг Эхэ ороной хүсэ шадалые улам шангадхаха хэрэгтэ, эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ шэнэ ехэ оруулалта хэхэ.

Агууехэ, эбдэршэгүй бата, ахадүү бүлэ болон эмхидэһэн Советскэ Союзай арадууд Коммунистическэ партиин шалгармал хүтэлбэрээр урагшаа, коммунистическэ байгуулалтын шэнэ амжалтануудтэ тээшэ — найдамтайгаар дабшажа ябана. (Удаан үргэлжэлһэн альгаташаалга).

СССР-эй Верховно Соведэй заседани

СССР-эй Финансын Министр А. Г. ЗВЕРЕВЭЙ тугэсхэлэй үгэ

Нүхэд депутадууд! СССР-эй 1953 оной Гүрэнэй бюджедэй доходуудые ехэ болгохо тухай Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй Бюджетнэ комиссинуудай дурадхалнууд абтана, депутадуудай хэлэһэн үгэнүүд соо хэгдэһэн ажаглалтанууд болон табигдаһан асуудалнуудые СССР-эй Министрнүүдэй Совет хаража үзэхэ ба анхаралдаа абаха юм гэжэ СССР-эй Верховно Соведтэ мэдээсэхые СССР-эй Министрнүүдэй Совет намда даалгаба. (Альгаташалга).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указуудые баталха тухай

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь депутат Н. М. ПЕГОВЭЙ элидхэл

Нүхэр депутадууд! СССР-эй Верховно Соведэй Президиум дүрбэдэхи сессиин һүүлээр абтаһан ба СССР-эй Верховно Соведээр баталагдаха Указуудые танай үзэмжэдэ табина.

«Гүрэндэ эсэргүү Л. П. Бериягай гэмтэ ябуулганууд тухай» СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй 1953 оной июниин 26-най Указ СССР-эй Верховно Соведэй баталамжада табигдаба.

Советскэ гүрэндэ, Коммунистическэ партида ба арадта эсэргүү эрглүүлэгдэһэн Бериягай дайсан харша гэмтэ ябуулганууд тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй мэдээсэлые хаража үзөөд, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа Берияе СССР-эй Верховно Соведэй депутадай эрхэ түлөөлгэгүй байхыень болюулба, тэрэнние СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшын тушаалһаа ба СССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй Министрын тушаалһаа гаргаба, мүн тэрээндэ олгогдоһон бүхы нэрэзэргэнүүд ба шагналнуудыень хаһаба. Гэхэтэй хамта, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Бериягай гэмтэ ябуулганууд тухай хэрэгые СССР-эй Верховно Сүүдэй үзэмжэдэ дамжуулан үгэхэ тухай шиидхэбэри гаргаба.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дурадхалгаар, 1953 оной июниин 29-да СССР-эй Верховно Соведэй Президиум ниитэ союзна шэнэ министерствые — дунда машина бүтээлгын Министерствые бии болгохо тухай Указ баталан абаа. СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр баталагдаһан списогэй ёһоор предприятинууд ба организацинууд хадаа шэнээр бии болгогдоһон СССР-эй дунда машина бүтээлгын Министерстводэ мүн лэ тэрэ Указаар дамжуулан үгтэбэ. СССР-эй Верховно Соведэй Президиум дунда машина бүтээлгын Министерствые бии болгохо тухай Указые СССР-эй Верховно Соведэй баталамжада табина.

1953 оной июниин 29-дэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр Сабуров Максим Захаровичые СССР-эй машина бүтээлгын Министрын уялгануудһаа сүлөөлөөд, СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшээр томилбо. Энээнэй урда тээ СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшын тушаал эзэлжэ байһан нүхэр Косяченко Григорий Петрович СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар сүлөөлэгдэһэн ба СССР-эй Министрнүүдэй Совет тэрэнние СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшоор томилһон байна.

1953 оной июниин 30-най Указаар СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр Г. Н. Сафоновые СССР-эй Генеральна Прокуророй уялгануудһаа сүлөөлжэ, энэ тушаалда нүхэр Руденко Роман Андреевичые томилбо. СССР-эй Генеральна Прокуророй тушаалда нүхэр Руденкые томилходоо, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа Украинска ССР-эй Прокуророор үни удаан саг соо тэрэнэй хүдэлмэрилһэнине, мүн гүрэнэй ба олониитын ажабайдалда тэрэнэй эдэбхитэйгээр хабаададаг байһанние хараадаа абаһан байна.

Дүрбэдэхи сессиин һүүлээр Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын зууршалгаар СССР-эй хэдэн министрнүүдые томилхо тухай шиидхэбэринүүдые гаргаба.

1953 оной июниин 26-най Указаар нүхэр Круглов Сергей Никифорович СССР-эй дотоодын хэрэгүүдэй Министрээр томилогдобо.

1953 оной июниин 29-дэ СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэр Малышев Вячеслав Александровичые СССР-эй транспортна ба хүндэ машина бүтээлгын Министрын уялгануудһаа сүлөөлөөд, тэрэнние СССР-эй дунда машина бүтээлгын Министрээр томилбо.

1953 оной июниин 29-нэй Указаар нүхэр Носенко Иван Исидорович СССР-эй транспортна ба хүндэ машина бүтээлгын Министрээр томилогдоо.

1953 оной июниин 29-нэй Указаар нүхэр Акопов Степан Акопович СССР-эй машина бүтээлгын Министрээр томилогдобо.

Дүрбэдэхи ба табадахи сессинүүдэй хоорондохи үе соо СССР-эй Верховно Соведэй Президиум СССР-эй Верховно Сүүдэй составта зарим хубилалтануудые хэһэн байна. СССР-эй Верховно Сүүдэй Түрүүлэгшын зууршалгаар, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум 1953 оной апрелиин 18-най ба июниин 29-нэй Указуудаар СССР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүдэй составта нүхэд Данилов Николай Захаровичые, Бардин Петр Ивановичые ба Беляев Федор Архиповичые оруулба. Дурсагдаһан эдэ бүхы нүхэд юридическэ дээдэ эрдэмтэй ба советскэ юстициин органуудтахи хүтэлбэрилхы хүдэлмэриин ехэ дүй дүршэлтэй байна. Нүхэр Н. З. Данилов юстициин органуудта 1932 онһоо хойшо хүдэлмэрилнэ, һүүлэй үедэ Российска Федерациин Верховно Сүүдэй гэшүүн байгаа. Нүхэр П. И. Бардин 1936 онһоо 1951 он хүрэтэр прокуратурын органуудта хүдэлмэрилһэн, тэрэнэй һүүлээр СССР-эй Правительствын дэргэдэхи колхозуудай хэрэгүүдые эрхилхэ урдын Соведэй Эрхын таһагые даагшаар хүдэлмэрилһэн байна. Нүхэр Ф. А. Беляев юстициин органуудта 25 жэл хүдэлмэрилнэ, һүүлшын 4 жэлдэ РСФСР-эй юстициин Министрын тушаалда хүдэлмэрилбэ. СССР-эй Верховно Соведэй Президиум нүхэд Данилов, Бардин ба Беляев гэгшэдые СССР-эй Верховно Сүүдэй гэшүүдээр һунгаха тухай дурадхал оруулна.

СССР-эй Верховно Соведэй үзэмжэдэ табигдаһан асуудалнууд иимэ байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум зохихо тогтоолнуудай проектнүүдые табина, тэдэнние баталха гэжэ гуйна.

Харгы заһабарилгын түсэб дүүргэнэгүй

Хэжэнгын аймаг дотор харгы заһабарилгые һайжаруулха тухай асуудал аймсоведэй заседани дээрэ хэдэн дахин зүбшэн хэлсэгдэжэ, харгы заһабарилха түсэбөө заатагүй дүүргэхэ гэжэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд уялгалагдаһан ба харгы заһабарилгын һара соо колхозуудта түсэбтэ хүдэлмэриинь дүүргүүлхын тула эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха гэжэ сомсоведүүдэй түрүүлэгшэнэртэ даалгагдаһан байгаа.

Аймагай зарим колхозууд харгы заһабарилгын хүдэлмэриие муу бэшээр ябуулна. Хэжэнгын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Аюржанаев) Хэжэнгэ гол дээрэ 40 погонно метр утатай типовой шэнэ хүүргэ богонихон саг соо барижа дүүргээ. Мүн Маленковой нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозууд харгы заһабарилха хүдэлмэрээ дүүргэһэн байна.

Гэхэ зуура, аймагай зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд харгы заһабарилха хүдэлмэридэ хайша хэрэгээр хандана.

Дунда-Худанай сомоной Ленинэй, Молотовой, Кировэй нэрэмжэтэ, Советскэ сельсоведэй «Зургаанай зам» колхозууд харгы заһабарилгын һара соо юушье хээгүй байшоо. Дурсагдаһан колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Цыпылов, Мункин, Ринчиндоржиев, Намдаков гэгшэд «хүн үгы» гэжэ шалтаад лэ жэл бүри харгы заһабарилха түсэбөө дүүргэдэггүй.

Юун дээрэһээ иимэ байдал эндэ тохёолдооб гэхэдэ, аймсоведэй харгын таһагые даагша нүхэр Дашеев харгын хүдэлмэриие тоодоггүй, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ шанга эрилтэ хэдэггүй, харин тэдэнэртэй эбсэдэг байна. Тиимэһээ Сагаан-Хушуун, Худанай зүүн бэе, Улаан-бургааһан, Мэгсохон гэхэ мэтын голнуудта автомашинанууд үбэлэй үедэ хүр саһанда, зунай сагта шабарта унажа, хэдэн хоног соо хэбтэжэ байдаг. Гадна, таряа хуряалгын үедэ автомашинанууд олоороо шабарта унадаг.

Теэд, эдэ харгынуудые заһабарилха тухай жэл бүри колхозуудта түсэбүүд үгтэбэшье, тэрэнь саарһан дээрэ үлэшэдэг.

Тиихэдэ, Хэжэнгын аймагай хоёр МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгые манай хэхэ хүдэлмэри бэшэ, колхозуудаар дүүргэгдэхэ хүдэлмэри гэжэ һанаа амар һуудаг.

П. Содбоев.

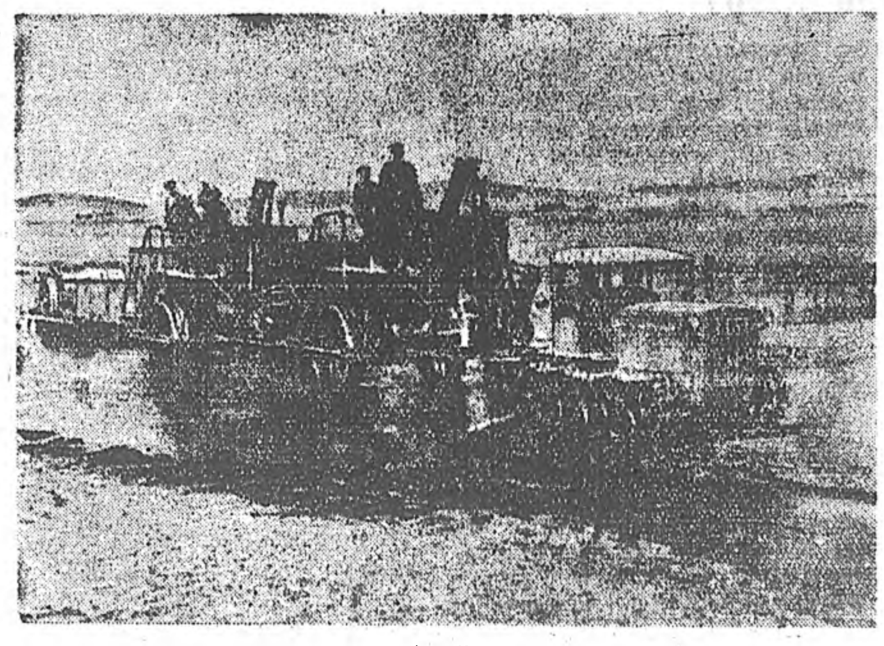
„Б-М. ҮНЭНДЭ“ БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Малшадые эд бараагаар хангаха хэрэгтэ һаналаа табинагүй“

Бичурын аймагай Нэвостретинскэ сельпогой харьяата магазинууд малай фермэнүүдтэ, гүүртэнүүдтэ ба таряанажалай бригаданууда нүүдэл наймаа эмхидхэнэгүй гэһэн статья манай газетын июлиин 18-най номерто толилогдоһон юм.

Аймпотребсоюзай худалдаа наймаанай таһагые даагша нүхэр Сандаковой манай редакцида мэдээсэһэнэй ёһоор, статья соо заагдаһан баримтанууд шалгалтаар тодороо. Малай фермэнүүдтэ ба гүүртэнүүдтэ нүүдэл наймаа эмхидхээгүй ба худалдаа наймаанай журам эбдэһэнэйнь түлөө № 3 магазинай продавец нүхэр Санжиевта шанга һануулга хэгдэбэ. Саашадаа худалдаа наймаае ба эд бараанай ассортиментые үргэдхэхэ талаар хэмжээ абтаа.

Таряа хуряалгада бэлэдхэлые түргэнөөр түгэсхэхэ

Шэнэ ургаса хуряалгын үе ойртобо. Иволгын аймагай Саянтын МТС-эй механизаторнууд комбайнуудайнгаа заһабарилгые дүүргээд, таряа хуряаха газарнуудтань абаашажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбайнернууд Т. Мокров, С. Фролов. Эдэнэр мүнөө жэлдэ 400—400 гектар хуряаха уялгануудые абанхай. Мүнөө өөһэдынгөө комбайнуудые «Красный пахарь» колхозто абаашахаяа байна.

М. Миновай фото.

Хайша хэрэг ябадалай хойшолонгууд

Кяхтын колхозууд ехээр нобшоржо байна

Энэ жэлдэ аймагай колхозуудай полинууд дээрэ муу бэшэ ургаса ургаба. Энэ ургасые гээлтэ хоролтогүйгөөр, богонихон болзор соо хуряажа абахын тула һайнаар бэлэдхэхэ хэрэгтэй.

Гэхэтэй хамта, энэ аймагай колхозууд хуряалгын машинануудые, хушалтатай тогуудые, сушилкануудые, складууд болон амбарнуудые заһабарилгада хүдэлмэришэ хүсэеэ дүүрэнээр элсүүлээгүй байна. Маленковой, Кировэй, Энгельсын нэрэмжэтэ колхозууд бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эхилээдүй байһаар. Маленковой нэрэмжэтэ колхозой кузницын хажууда хэдэн жатканууд, веялкэнүүд жэбэржэ хэбтэнэ. Тус колхозой таряанажалай бригадын полевой стануудаар ябаад үзэхэдэ, хушалтатай тогууд, сушилканууд ойроошье хүртөөгүй зандаа байна. Энэ асуудалаар тус колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ хандахада, «хүдэлмэришэдэй үсөөн дээрэһээ хайшааше хүрэнэгүйбди» гэжэ тайлбарилдаг. Теэд үнэндөө тиимэ бэшэ юм. Эндэ ажал хэжэ шадаха аад, хүдэлмэрилдэггүй хүнүүд бии. Үнгэрһэн 6 һара соо 10 гаран хүн ажалта үдэрэй минимум олоогүй. Тэдэнэй олонхинь элдэб худал шалтагуудые дурдаад, Кяхта ошоод ябажа ябадаг юм.

Иимэрхүү дутагдалнууд эндэхи бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ. Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой кузницын дэргэдэ жатканууд асарагдаашьегүй, полевой стануудай дэргэдэ хэбтэнэ.

Тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Доржиев, Очиров гэгшэд һайрхуу гоёор «таряа хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэридэ 6 хүн табигдаа. Тэдэнэр складууд болон амбарнуудые заһабарилаа» гэжэ хөөрэнэд. Теэд эдэ нүхэдэй хэлээшэнь шал худал байшоо.

Мүн Погранична, Кяхтын МТС-үүд комбайнуудай заһабарилга дүүргээгүй. Эдэ МТС-үүдтэ нилээд олон жатканууд бии аад, мүн лэ заһабарилгада ороогүй байна. Погранична МТС-тэ комбайнууд муугаар заһагдана. Комбайнернууд, заһабарилагшадай дунда социалистическэ мурысөөн эмхидхэгдээгүй. МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшо нүхэр Тарасов өөрынгөө уялгые муусаа дүүргэнэ. Механизаторнуудай дунда агитационно-ниитын хүдэлмэри ябуулагдадаггүй.

Таряа хуряалгада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эмхидхэхэ хэрэгтэ сельскэ ба сомоной Соведүүд ехэ үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй байгаа. Гэхэтэй хамта, Усть-Кяхтын, Сүбэгтын ба Ехэ-Нугын сельсоведүүд энэ асуудалнуудые өөрынгөө заседанинууд дээрэ хэлсээгүй байха юм. Усть-Кяхтын сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Ширшов харьяата колхозуудайнгаа таряа хуряалгадаа ямараар бэлэдхэжэ байһанние мэдэнэгүй.

Таряа хуряалгада бэлэдхэл тухай асуудал аймагай хүтэлбэрилхы органуудай суглаанууд болон зүблөөнүүд дээрэ ходо хэлсэгдэдэг. Энэ асуудалаар аймагай колхозуудта харюусалгата түлөөлэгшэдшье гарадаг байна. Теэд мүнөө дээрээ энэ шухала хүдэлмэридэ ямаршье хубилалта болоогүй байна.

Б. Дымбрылов,
манай корреспондент.

Комбайнуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахабди

Таряа хаһа саг соонь, гээлтэгүйгөөр хуряан абаха гээшэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй арюун нангин зорилго мүн. Энэ жэлдэ манай МТС-эй харьяата колхозуудай полинууд дээрэ яһала һайн таряан эдеэшэжэ байна.

Бидэ ургаса хуряалгада бэлэдхэлые июлиин 1-дэ дүүргээ һэмди. Гансашье мүнөө жэлдэ бэшэ, мүн урданшье жэлнүүдтэ комбайнуудайнгаа заһабарилгые республика соогоо түрүүлэн һагад дүүргэдэг байгаабди. Нёдондо таряа хуряалгые бусадһаа түрүүн дүүргээд, хүршэ болохо Бичурын МТС-эй харьяата колхозуудай 1000 гектар талмайн таряа хуряагаа һэмди. Мүнөөшье жэлдэ комбайнуудай муу бэшээр хүдэлмэрилхэ бэзэ гэжэ һанагдана.

Комбайнуудые заһабарилгын үедэ 4 бригада хүдэлмэрилөө. Комбайнуудаа бригада бүхэндэ хубаан үгөө һэмди. Тэдэнэр, заһабарилгын хүдэлмэриие түргэнөөр, шанар һайтайгаар дүүргэхын түлөө өөһэд хоорондоо мурысэн ажаллаа. Тэрэнэй ашаар заһабарилгын хүдэлмэри нилээд хурдадхагдаһан байгаа. Мүнөө комбайнуудай колхозуудай полинууд дээрэ гарахаар түгэс бэлэн болонхой.

Энэ жэлэй заһабарида «Коммунар» комбайнай вентиляторай шпринглине аварһаа аршалхын тула, тэрээндэ бэхижүүлгэ хэгдээ. Мүн бүхы комбайнуудаа копнительнуудые хээбди. Тэрэшэлэн «Сталинец-6» комбайнай транспортёр соо соломоной орохыень болюулхын тула решетконь шэнэдхэгдээ.

Гэхэтэй хамта, самоходно комбайнуудта зарим частьнуудай дутуу дээрэһээ ехэ һаатабари болохо болоод байна. Тэдэ дутуу частьнууд олдоногүй.

Комбайнуудаа комбайнернуудаар дүүрэн бүридүүлэнхэйбди. Гэбэшье, колхозууд комбайнуудта ябаха хүнүүдые үшөө томилоогүй байһаар. Урда жэлнүүдтэ колхозууд үхибүүдые гү, али шадабари багатай хүнүүдые комбайнда хүдэлхөөр табидаг байгаа. Тэрээн дээрэһээнь хуряалгын үедэ бэрхэшээлнүүд ушардаг һэн. Мүнөө жэлдэ энэ дутууе хараадаа абажа, комбайнуудые һайнаар хүдэлмэрилхэ хүнүүдээр хангаха шухала.

Хуряалгын үедэ үлүү ехэ горючи гаргашалагдадаггүй. Мүнөө жэлдэшье горючи алмахын түлөө шангаар тэмсэхэбди. Гадна, ороолио сэбэрлэдэг машинануудай бэлэн болонхой.

К. Алексеев, Бичурын аймагай
Окино-Ключевскэйн
МТС-эй механик.

Хуряалгада хүсэд бэлэн болоо

Кабанскын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоз шэнэ ургаса хуряалгада һайнаар бэлэдхэжэ байна. Бии байһан 13 морин жаткануудаа бултыень һайн шанартайгаар заһабарилжа дүүргээ. Мүн инженер Гоголевой системын хоёр зерносушилка заһагдаа.

Таряа хуряалгые үнгэргэхэ хүдэлмэриин түсэб зохёогдоһон, үрһэнэй участогууд таһалагдаһан байха юм.

Мүнөө наран сушилка, таряа хадагалха амбарнууд түхеэрэгдэжэ байнхай.

А. Быков.

Паровозно машинистнуудай амжалта

Улан-Удэ станциин паровозно депогой машинистнууд поезднуудые жолоодохо шэнэ методые эрхимээр шудалан гүрэнэй мүнгэ ехээр арьбалхын түлөө тэмсэнэ. Дүршэл ехэтэй машинист нүхэр П. Петренко паровозоо һайнаар харууһалжа, түлишэ гамтайгаар гаргашалан һүүлшын хоёр һарын турша соо түсэбһөө гадуур хүндэ ашаатай 9 поезднуудые жолоодожо, арадай ажахыда шухала хэрэгтэй 4821 тонно ашаа шэрэбэ.

Комсомольско-залуушуулай паровозой машинист нүхэр Мезенин хүндэ ашаатай поезднуудые жолоодолгые һайнаар шудалжа, хахад жэлэй түсэбһөө гадуур 4762 тонно ашаа шэрэхэ зуураа, 55 тонно нүүрһэ алмажа, гүрэнэй 7104 түхэриг мүнгэ арьбалаа.

Хахад жэл соо түйлаһан амжалтануудаараа һанаагаа амарангүй, манай паровознигууд социалистическэ мурысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Хэрбээ үнгэрһэн жэлдэ түсэбһөө гадуур 1.038.651 тонно ажахын ашаа шэрэһэн байгаа һаа, энэ жэлэй 6 һарын турша соо 1.418.304 тонно түсэбһөө гадуур шэрэһэн байна. Эдэ амжалтанууд яагаад түйлагдааб гэхэдэ, паровозой машинистнууд хүндэ ашаатай поезднуудые жолоодолгын шэнэ методые һайнаар шудалжа, локомотивуудые техническэ заабариин ёһоор ашаглан, графигаа нэгэшье эбдэнгүй хүдэлмэрилдэг байна. Машинистнар нүхэд Язенок, Дворников гэгшэд эрхим амжалтануудые түйлаһанайнгаа түлөө «машинистнууд — хүндэ ашаа шэрэгшэд» гэһэн нэрэзэргэдэ хүртөө.

Залуу машинист нүхэр Лазаренко 1953 оной хоёрдохи квартал соо хүндэ ашаатай 15 поезднуудые жолоодожо, түсэбһөө гаадуур 5771 тонно ашаа шэрэбэ. Нүүрһэ гамтайгаар гаргашалһанай ашаар тэрэ 87 тонно түлишэ алмаһан байна. Ахалагша машинист нүхэр Щербина түсэбһөө гадуур хүндэ ашаатай 10 поезднуудые шэрэхэ зуураа, 47 тонно нүүрһэ алмаа.

А. Степанченко, Улан-Удэ станциин депогой начальнигай орлогшо.

Хэблэлэй шэнжэлэл

Промышленностиин асуудалнуудые һайнаар харуулха

Хориин аймаг дотор 3 леспромхоз, модо урадхуулгын Дээдэ Удын участок, промкомбинат, мельпищекомбинат, «20-я годовщина Октября» гэжэ олзоборилгын артель, «Маслопромой» системын олон заводууд, хэлхеэ холбооной конторо гэхэ мэтын предприятинууд бии.

Эдэ предприятинууд барандаа тон шухала үүргэнүүдые дүүргэнэ.

Аймаг дотороо байһан предприятинуудай хүдэлмэриие һайнаар харуулха гээшэ «Улаан Туяа» гэжэ Хориин аймагай газетын шухала зорилгонуудай нэгэниинь мүн.

Энэ газетэ хадаа предприятинуудай ажал хэрэгые һайнаар мэдэхэ, тэдэнэрэй даалгабарита түсэбөө ямар зэргээр дүүргэжэ байһан тухай саг үргэлжэ бэшэжэ байха, модошодой болон бусад предприятинуудай хүдэлмэришэдэй патриотическа шэнэ шэнэ үүсхэлнүүдые саг соонь дэмжэхэ, хүдэлмэридэхи дутагдалнуудыень эрид шууд элирүүлжэ, тэдэнние усадхаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр туһалха зорилготой.

«Улаан Туяа» газетын һүүлэй дүрбэн һарын номернуудые абаад үзэхэдэ, аймаг соохи промышленна предприятинуудай хүдэлмэри тухай тон багаар ба халирхайгаар бэшэһэн байна.

Энэ аймагта гурбан леспромхозуудай хүсөөр ехэхэн хэмжээнэй модон бэлэдхэгдэнэ. Теэд, «Улаан Туяа» газетэ леспромхозуудай хүдэлмэриие гүнзэгыгөөр харуулжа шадаагүй байха юм.

Апрель һарын 9-нэй 29-дэхи номерто газетэ хадаа «Колхоз бүхэн модо бэлэдхэлэй даалгабариие заатагүй дүүргэхэ ёһотой» гэһэн Хориин аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр П. Ренчиновэй статья, мүн энэ һарын 12-ой үдэрэй 30-дахи номерто «Модые—түсэбһөө үлүүлэн» гэһэн информаци гаргаад лэ мүнөө хүрэтэр леспромхозуудай хүдэлмэри тухай нэгэшье материал толилоогүй байха юм.

Энэ аймагай Хандагайн, Хориин леспромхозууд мүнөө «Забайкаллес» комбинадай эгээл гээгдэнги предприятинууд болонхой. Эдэ леспромхозуудта механизмууд муугаар ашаглагдадаг, олонхи хүдэлмэришэдэй ажалай бүтээсын тон бага байһан дээрэһээ эдэ леспромхозууд һараһаа һарада түсэбөө модо бэлэдхэлгээр ба шэрэлгээр дүүргэнэгүй. Теэд «Улаан Туяа» газетын редакци эдэ леспромхозуудай хүдэлмэриие һайнаар шэнжэлһэн материалнуудые эмхидхэжэ шадаагүй байха юм.

Мүн энэ зунай үедэ Үдэ, Курба, Хулан голнуудаар 500 гаран мянган кубометр модон урадхуулагдана. Энэ шухала хүдэлмэри тухай тус газетэ май һарын эхеэр минил хоёр—нэгэн информаци үгөөд лэ, модо урадхуулагшадай дүй дүршэл тухай юушье бэшээгүй байха юм.

Газетэ хадаа модо бэлэдхэгшэдэй культурно-ажаһуудалай, тэдэнэрэй дунда ябуулагдаха ниитэ-политическэ хүдэлмэриин асуудалнуудые оройдоо мартажархинхай.

«Улаан Туяа» газетэ нютагай промышленностиин предприятинуудай хүдэлмэреэр хододоо һонирхожо, тэдэнэй ажал-ябуулга тухай тодорхойгоор бэшэхэ уялгатай байгаа. Теэд, тус газетэ эдэ предприятинуудай хүдэлмэри тухай һүүлэй дүрбэн һарын турша соо нэгэшье материал толилоогүй байха юм.

Аймагай предприятинуудта горьтойхон дутагдалнууд бии. Жэшээнь, Хориин аймпромкомбинат жэлһээ жэлдэ түсэбөө ассортиментын талаар дүүргэнэгүй. Энэ жэлэй үнгэрэгшэ 7 һара соо тус комбинат түсэбэй ёһоор 17 зүйлэй продукци гаргаха байһан аад, оройдоо 3 зүйлэй продукцяар түсэбөө дүүргэв. Эндэ мебель, тэргэ, мориной тоног, извёстко, хирпиисэ гэхэ мэтын үргэн хэрэглэлэй продукци үйлэдэрилгын түсэб дүүргэгдэнэгүй.

Мүн «20-я годовщина Октября» гэжэ олзоборилгын артель түсэбөө тоогойшье, ассортиментыншье талаар дүүргэнэгүй. Энэ артельдэ хубсаһа, сабхинууд муу шанартайгаар оёгдоно.

Хориин аймагай промкомбинадай, олзоборилгын артелиин ба эдеэ хоолой комбинадай, хүтэлбэрилэгшэдэй өөһэдынгөө эдэбхи үүсхэлые һайнаар гаргажа, аймаг соогоо байһан материалнуудые, түүхэй эдүүдые ашаглан хүн зондо, колхозуудта, организацинуудта шухала хэрэгтэй мебель, модон амһарта, тэргэ, шарга, хирпиисэ, элдэб эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр үйлэдбэрилхэ арга боломжонуудай бии байбашье, эдэнние дүүрэн ашаглаха тухай хэншье анхаралаа хандуулнагүй. Аймагайшье газетэ эдэ бүгэдые элирүүлхэ хэрэгтэ нилээд туһаламжа үзүүлжэ болохо байгаа. Теэд, редакциин хүдэлмэрилэгшэд энээн тухай һаналаа табинагүй гэжэ тэмдэглэхэдэ болоно.

Мүн маслопромой системын заводуудай, хэлхеэ холбооной аймагай конторын хүдөөдэхи отделенинүүдэй ба худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэри тухай «Улаан Туяа» газетэ юушье бэшэдэггүй байхань гайхалтай.

Предприятинуудай түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэхын тулада бии байгаа бүхы арга боломжонуудаа элсүүлхэ хэрэгтэнь аймагай партийна, советскэ органуудта саг үргэлжэ туһалха гээшэ «Улаан Туяа» газетын хойшолуулагдашагүй зорилго мүн. Тэрэ хадаа предприятинуудай хүдэлмэри һайнаар харуулха, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной шадабари болгон дэлгэрүүлхэ, предприятинуудай хүдэлмэриин бүхы дутуу дунданнуудые саг соонь элирүүлхэ, тэдэнэй хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ өөрынгөө туһаламжа үзүүлхэ уялгатай.

Эб найрамдалай ба хани барисаанай түлөө тэмсэгшэ залуушуулай болон студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн дүрбэдэхи фестиваль дээрэ

БУХАРЕСТ, августын 8. (ТАСС-эй тусхай корреспондент). Залуушуулай ба студентнүүдэй бухарестскэ фестиваль эб найрамдалай болон хани барисаанай түлөө фестиваль гээшэ гэжэ дэмы бэшээр нэрлэгдэнэ. Бэе бэеһээ заримдаа олон мянган километр холо газарта байдаг элдэб олон оронуудай залуушуул эндэ уулзажа, хани барисаата харилсаа байгуулна. Бразилиинхид шведүүдые айлшад болгон урина, грегүүд эндэ индусуудые халуунаар угтан абана. Залуушуул ниитэ хэлэ — хани барисаанай хэлэ түргөөр олоно. Тиимэ уулзалгануудай нэгэниинь үсэгэлдэр үглөөгүүр болоо. Советскэ залуушуул Франциин хүбүүд, басагадые айлшад болгон уриба.

... Айлшад хүхюунээр дуулалдан, зал соо орожо ерэбэ. Сагаан гулабхаагай зураатай фестивалиин гоё пуладые француженкын мүрэ дээгүүр нэмэрүүлжэ, тэрээнтэй зэргэлээд харахан нюдэтэй узбечка һууна. Сорбонныи студент ба Ленинградай спортсменка, московско врач-басаган ба Бордогой хүдэлмэришэ эхэнэр зэргэлээд һуулсана.

Хамтын концерт эхилбэ. Айлшад өөһэдынгөө искусствые түрүүшээр харуулаа. Женевильеын хүдэлмэришэнэй хоор хүгжэмтэ-драматическа зүжэг —«Шахтёрнуудай ажабайдалһаа эпизод» харуулба.

Сугларгшад 1906 ондо Курриертын шахтануудта үнэхөөр болоһон аюулта событиие харуулһан энэ спектаклиие халуунаар хүлеэн абаа.

Московско студентнүүдэй секстет сценэ дээрэ гарана. Тэрэ хадаа «Гулабхаанар ниидэгты» гэһэн Дунаевскиин дуу дуулаба. Залуушуулай ба студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн IV фестивалиин лауреат композитор А. Бабаджанян өөрынгөө фортепианна зохёолнуудые наадаба. Башкирска искусствын залуу түлөөлэгшэд, Одесскэ консерваториин студентка Галина Олейниченко ба бусад ехэ амжалтатайгаар наадана.

***

Республикын стадион дээрэ хүнгэн атлетикээр мүрысөөн үргэлжэлбэ. Советскэ спортсмен Игнатьев ехэ амжалтануудые туйлаа. 400 метрын урилдаанда 47,2 секунда гүйжэ, Советскэ Союзай шэнэ рекордые тэрэ тогтоогоо гэжэ августын 6-да мэдээсэгдэһэн байгаа. Үсэгэлдэр 46,8 секунда соо гүйжэ, өөрынгөө рекордые һайжаруулба. Игнатьев алтан медаль абаа. Хоёрдохи һууриие — Филло (Чехословаки)—48 секунда, гурбадахи һууриие Пилагс (СССР) — 48,3 секунда гүйжэ эзэлбэ.

Утые харайлгаар Чудина (СССР) 5,98 метр һүрэжэ эрхим дүн харуулба. Хоёрдохи һууриие тэрэшэлэн советскэ спортсменка Сеген — (5,76 метр), гурбадахи һууриие — Венгриин түлөөлэгшэ Дьярмати—(5,69 метр) эзэлһэн байна. Копье шэдэлгээр Кузнецов (СССР) — 74,76 метр шэдэжэ, эрхим дүн харуулба. Хоёрдохи һууриие Цыбуленко (СССР) — 73,47 метр ба гурбадахи һууриие — Рудринович (Польша) — 69,51 метр шэдэжэ эзэлһэн байна. Һаадуудтай 3 мянган метрын урилдаанда Советскэ Союзай түлөөлэгшэ Марулин 8 минута 56,2 секунда соо гүйжэ, нэгэдэхи һуури ба алтан медаль абаба. Хоёрдохи ба гурбадахи һууринуудые венгерскэ спортсменүүд Есенский — (8 минута 57,4 секунда)ба Апро (9 минута 0,3 секунда) эзэлбэ.

Советскэ спортсменкэ Солопова 400 метрын урилдаанда түрүүлбэ. Тэрэнэй дүн — 56,3 секунда. Хоёрдохи һууриие — советскэ спортсменкэ Откаленко (56,7 секунда) ба гурбадахи һууриие — Германска Демократическа Республикын түлөөлэгшэ Юревиц (57,1 секунда) эзэлбэ.

Ядро түлхилгөөр 1, 2 ба 3-дахи һууринуудые советскэ спортсменкэнүүд Зыбина (15 метр 34 сантиметр), Тышкевич (15 метр 16 сантиметр) ба Кузнецова (13 метр 91 сантиметр) эзэлбэ.

Хүндэ юумэ үргэхэ мүрысөөндэ советскэ хүндэ атлет Меркулов (дунда шэгнүүртэй) нэгэдэхи һуури ба алтан медаль абаа. Тэрэ хадаа 390 килограмм үргэбэ.

Советскэ Союзай эхэнэрнүүдэй волейбольно команда даб дээрэхи уулзалгада норвежскэ волейболистнуудые 3:0 тоотойгоор илаба.

Грецидэ политическэ хэрэгээр түрмэдэ хаагдагшад залуушуулай Бүхэдэлхэйн IV фестивальда амаршалгын телеграмма эльгээбэ

СОФИ, августын 8. (ТАСС). Эгина арал дээрэ түрмэдэ политическэ хэрэгээр хаагдаһан хүнүүд Бухарестдэ боложо байгаа залуушуулай ба студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн IV фестивальда амаршалгын иимэ телеграмма эльгээгээ гэһэн Эллас пресс агентствын мэдээсэлые Болгарска телеграфна агентство дамжуулба:

«Фестивальда хабаадаха арга боломжые манда түмэр гэнжын ба түрмын решеткын үгөөгүй болобошье, манай һанал бодол ба зүрхэнүүд таанартай хамтадаа байна.

Политическэ хэрэгээр түрмэдэ хаагдажа, түрмын хүшэр хүндэ условидо һуудаг бидэ хүнүүд таанарта ахадүүгэй амаршалгаяа хүргэнэбди.

Национальна эсэргүүсэлгын тэмсэлшэд, демократиин ба эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэд — бидэнэр дэлхэйн шэнэ дай болюулхын түлөө тэмсэлдэ амжалтануудые туйлахыень бүхы дэлхэйн залуушуулда хүсэнэбди».

Уласхоорондын олониитэдэ Кубагай арадай-социалистическэ партиин хандалга

НЬЮ-ЙОРК, августын 6. (ТАСС). Пренса Континенталь агентство тус орон дотор диктатор Батистын хэжэ байгаа шэрүүн шанга террортой дашарамдуулан Кубагай арадай-социалистическэ партиин хэһэн шэнэ мэдүүлгэ дамжуулба. Правительствые унагааха һэдэлгэ буржуазна оппозициин зарим түлөөлэгшэдэй хэжэ, Сант-Ягодохи казарма соо үймөө эмхидхэһэнэй һүүлээр, «Батиста бүхы гражданинууд тушаа зэрлиг мүрдэлгэ хэбэ» гэжэ мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ. Энэ мүрдэлгэ арадай-социалистическэ партида ба бүхы демократическа хүдэлөөндэ эсэргүү хэгдэнэ. Арадай-социалистическэ партиин олон гэшүүдые, тэрэ тоодо партиин хүтэлбэрилэгшэд Антонио Перес, Роландо Эвиа, Бернардо Эрнандес ба Хосе Кабрера гэгшэдые арестовалһан тухай мэдүүлгэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ: «Тэдэниие сохибо, зэрлиг муухайгаар тамалба. Тэдэнэр мүнөө ехэ хүндэ байдалда байна. Бүхы орон дотор хэдэн зуугаад гражданинууд, тэдэнэй дунда — профсоюзуудай хүтэлбэрилэгшэд, оппозицида байдаг буржуазна партинуудай гэшүүд арестовалагдаа. Тэдэнэр бүгэдөөрөө мүнөө түрмэдэ һууна».

Сант-Яго городто ошохо харгыгаар олон хүн ябуулагдаба. Дээрэ дурсагдаһан казармада тэдэнэр добтололсоо гэжэ гэмнэгдэнэ.

Кубагай арадай-социалистическэ парти хадаа «Кубагай хүдэлмэришэн ангитай ба арадтай нэгэн һаналтай байһанаа мэдүүлхэ» гэһэн уряатайгаар бүхы дэлхэйн олониитэдэ хандана. «Батистын правительствын ба американска империалистнуудай хэжэ байгаа террор ба антидемократическа зэрлиг аашануудые буруушаан шүүмжэлхыень профсоюзуудые, бүхы демократическа организацинуудые, прогрессивнэ бүхы ажал-ябуулагшадые гуйнабди» гэжэ резолюци соонь хэлэгдэнэ.

Иранда забастовкын хүдэлөөн болоно

ИРАН, августын 7. (ТАСС). «Шаджаат» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Зирабска шахтануудай (Мазендеран провинциин) 1.000 шахтёрнуудай забастовко августын 3-һаа хойшо үргэлжэлжэ байна.

Забастовко хэгшэд хүдэлмэришэдтэ хэрзэгы дошхоноор хандадаг байһанаараа мэдээжэ болоһон шахтын мүнөөнэй начальнигые тушаалһаань дары гаргаха, салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, байра байдалай услови һайжаруулха, өөрынгөө профсоюз байгуулха арга боломжые шахтернуудта үгэхэ, хуули буса яла тохолгын системые хорихо, хүнүүдые сохижо зобоохо ябадал хорихо гэхэ мэтын эрилтэнүүдые табиба.

Иранска засагаархид шахтын начальнигые тушаалһаань гаргаха тухай эрилтэһээ гадна, шахтернуудай бүхы эрилтэнүүдые хангахые зүбшөөгөө гэжэ газетэ бэшэнэ.

Корейдэ сэрэгэй пленэйхидые репатриацилга

ПЕКИН, августын 6. (ТАСС). Кэсонһоо Синьхуа агентствын корреспондентын эльгээһэн мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

Сэрэгэй пленэйхидые андалдан абалсаһан түрүүшын үдэртэ корейскэ Арадай армиин 2.757 сэрэгэй алба хэгшэд ба Хитадай арадай һайндуратан репатриировалагдаа. Тэдэнэй дунда үбшэн ба шархатаһан 357 хүн байба. Эблэрэлгэ тушаа сэрэгэй комиссидахи корейско-хитадай талын түлөөлэгшэд генералнууд Ли Сан Чо ба Дин Го-ю, мүн Хитадай арадай һайндуратанай штабай политическэ таһагай начальнигай орлогшо генерал Ду Пин гэгшэд репатриировалагдаһан хүнүүдые амаршалба.

Үбшэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхид госпитальдо дары эльгээгдээ.

Репатриировалагдаһан хүнүүд ядаржа зобоһон, хүхэ сагаан шарайтай болошоһон, хахаржа набтарһан хубсаһа үмдэһэн байба. Палатка хүрэтэр ошоходонь, тэдэнэй олонхидто туһалха хэрэгтэй болобо. Хүшэр хүндэ хүдэлмэри хэһэн, муугаар эдеэлһэн ба зобоогдоһон ушарһаа тэдэнэр иигэжэ доройтон зүдэрбэ. Сэрэгэй пленэйхидые тушаан абаха пунктда хүрэмсөөрөө, хүндэ үбшэн хүнүүдшье тохойгоороо тулан үндыжэ, американецуудай үгэһэн хубсаһа тайлажа, газарта хаяба. Репатриировалагдаһан бүхы хүнүүд тэрэ хубсаһаа хаяһан байна.

Үбшэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидэй олонхинь тон хүндөөр үбшэлһэн ба шархатаһан хүнүүд байгаа. Тэдэнэр энэ оной апрельдэ сэрэгэй пленэйхидые эгээн түрүүшээр андалдан абалсаха үедэ репатриировалагдаха ёһотой байба.

Үбшэн ба шархатаһан сэрэгэй пленэйхидые түрүүшээр андалдан абалсаһанай һүүлээр үбшэлһэн гү, али шархатаһан хүнүүд сэрэгэй пленэйхидэй дунда байлсаба. Американска харуулшад Ю Гуан Оп гэгшые шархатуулаа. Зарим хүнүүд Муньсаньдахи сэрэгэй пленэйхидэй лагерьнуудһаа нүүлгэгдэхэ үедэ һая шархатаһан юм. Американецууд сэрэгэй пленэйхидэй замдаа дуу дуулахыень болюулхын тула нюдэ уһатуулагша газ хэрэглэбэ.

ПЕКИН, августын 6. (ТАСС). Кэсонһоо Синьхуа агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, урда корейскэ пленнэ сэрэгэй алба хэгшэдэй ба корейскэбэшэ национальностиин хүнүүдэй хоёрдохи бүлэг — 392 хүн мүнөө үглөөгүүр нүгөө талада дамжуулан үгтэбэ. Дамжуулан үгтэгшэдэй дунда— 70 американецууд, 25 англичанинууд, 25 турогууд, 10 филиппинецүүд, 7 колумбиецууд ба 5 австралиецууд бии байна.

Хойто Корейдэхи „ООН-эй оэрэгүүдэй" сэрэгэй пленэйхид анхарал оролдолгоор хүрезлэгдэнхэй

Корейдэхи сэрэгэй пленэйхидые сүлөөлэлгэ тухай австрийска газетын мэдээсэл

КАНБЕРРА, августын 7. (ТАСС). «ООН-эй сэрэгүүдэй» бүлэг сэрэгэй пленэйхидые корейско-хитадай талын сүлөөлһэн тухай мэдээсэхэ зуураа, «Сидней моринингГеральд» газетэ иигэжэ бэшэнэ: Британска империин оронуудһаа уг гарбалтай сэрэгэй пленэйхидые оруулалсаад, сүлөөлэгдэһэн сэрэгэй пленэйхидэй олонхинь бэе һайнтай, наранда байжа хүрин улаан болошоһон шарайтай байгаа. «Тэдэнэй бэеын элүүр тон һайн байна, тэдэнэр медицинскэ персоналай зүгһөө ехэ анхарал оролдолго гаргаһаниие гэршэлнэ» гэжэ сэрэгэй пленэйхидые хаража үзэһэн врачууд мэдүүлбэ.

«Сэрэгэй олохон пленэйхид,—гэжэ газетэ заана, —тэдэнэй лагерьнуудта хэгдэжэ байһан спортивна олон уулзалганууд тухай хөөрэбэ. Английска нэгэ сэрэгэй пленэй хүн Хойто Корейдэхи сэрэгэй пленэйхидэй лагерьнуудай нэгэн соо хэгдэжэ байһан «олимпийска наадануудай» тодорхой программа харуулба».

ГДР-дэ эд бараанай сэнгүүд шэнээр химдаруулагдахань

БЕРЛИН, августын 7. (ТАСС). АДН агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, гэр байрада хэрэглэгдэхэ хэдэн олон зүйлнүүдэй сэнгүүдые республика дотор августын 10-һаа хойшо химдаруулха тухай Германска Демократическа Республикын министрнүүдэй Соведэй президиумэй шиидхэбэри 1953 оной августын 3-да гаргагдаба.

Кипрын патриодуудые сүүдлэбэ

СОФИ, августын 7. (ТАСС). Эллас Пресс агентствын мэдээсэлые баримталан, Болгарска телеграфна агентство иигэжэ дамжуулна: июниин 28-да Фанеромени городто (Кипр арал) эмхидхэгдэһэн залуушуулай демонстрацида хабаадаһанай түлөө Элени Одяту ба Кипрын демократическа залуушуулай (АОН) организациин бусад 14 хүтэлбэрилэгшэд түрмэдэ хаагдахаар, мүн яла түлэхөөр сүүдлэгдэбэ. Тус демонстраци Кипрые Грецигэй нэгэдүүлхэ лозунг доро эмхидхэгдэһэн байгаа.

Англида юумэнэй сэнгүүд хүндэрнэ

ЛОНДОН, августын 7. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, сентябриин 6-һаа эхилээд эдеэ хоолой хэдэн олон продуктнуудай розничо сэнгүүдые дээшэлүүлхэ тухай Англиин эдеэ хоолой министерство мэдээсэбэ. Жэшээлхэдэ, тоһоной сэн 10 процент шахуугаар, сахарай, маргаринай ба эдеэ хоолдо хэрэглэгдэхэ бусад өөхэнүүдэй сэнгүүд 5—10 процент хүндэрүүлэгдэхэ байна.

Гоминдановецуудай хорото ябуулганууд

НЬЮ-ЙОРК, августын 7. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствын корреспондентын Тайбэйһээ (Тайваньһаа) мэдээсэһэнэй ёһоор, Чехословакиин зөөри гэжэ бэшэгдэһэн 9.260 тонно уһа түридэг «Марилу» гэдэг пароход июлиин 31-дэ Хитадай Арадай Республикын эрьеын хажууһаа баригдажа, Цзилун портдо асарагдаһан байна гэжэ гоминдановска далайн-сэрэгэй хүсэнүүдэй штаб мэдээсэбэ. Энэ ашаанай судна түмэрэй руда ба торго тээгээд Хитадай Циндао гэдэг портһоо Европа ошожо ябаһан байгаа.

Панамада үхибүүд олоороо үхэнэ

НЬЮ-ЙОРК, августын 7. (ТАСС). Панамада түрэһэн мянган үхибүүдэй 60—70 үхибүүд үйндөө хүрэнгүй үхэдэг байна гэжэ элүүрые хамгаалгын асуудалаар Бүхэдэлхэйн организациин Панамадахи түлөөлэгшэ д-р Гарсиа Гуттьерес мэдүүлһэн байна. Панама шадарай зарим хүдөө округүүдта түрэһэн мянган үхибүүдэй 130-ниинь үхэнэ.

Үдэр бүри малеригаар үбдэһэн 5 мянган хүн бэшүүлнэ гэжэ Гуттьерес мэдээсэбэ.

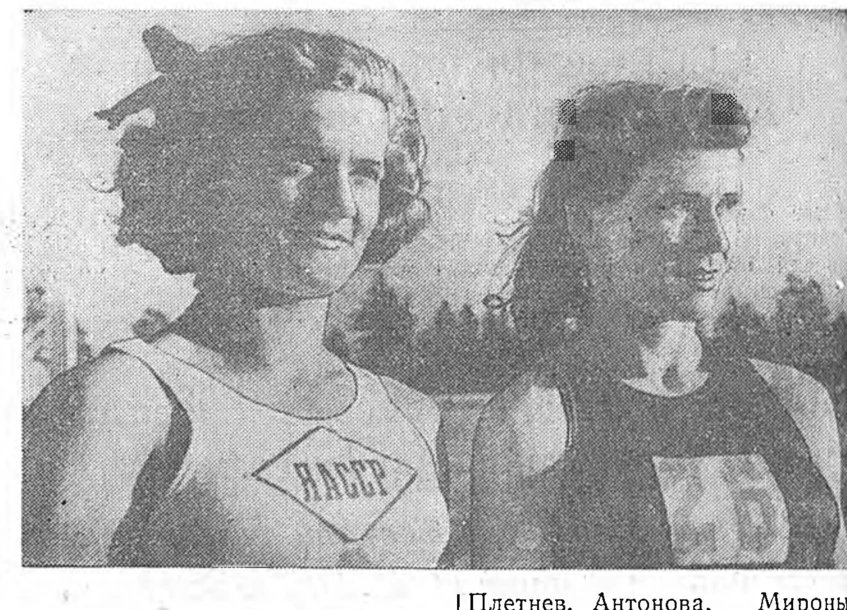
Профсоюзна ажал-ябуулагшые мүрдэхэ ябадалда эсэргүүсэнэ

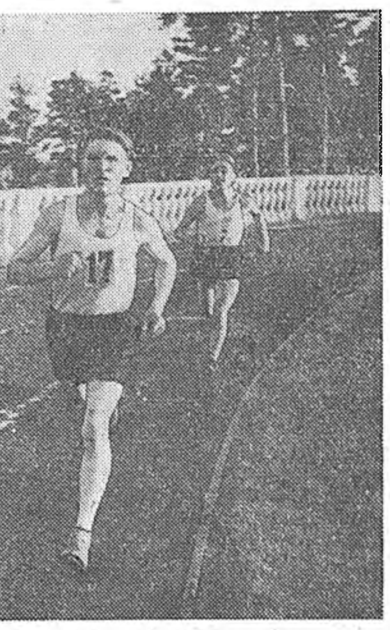
НЬЮ-ЙОРК, августын 6. (ТАСС). «Дейли Уоркерэй» мэдээсэһэн ёһоор, электро ба радио промышленностиин хүдэлмэришэдэй нэгэдэмэл профсоюзай 155-дахи нютагай таһагай цеховэ старостануудай совет ба гүйсэдхэхэ комитет профсоюзай энэ таһагые эмхидхэһэн Девид Девис гэгшые хамгаалһан тогтоол нэгэн дуугаар абаһан байна.

Электро ба радио промышленностиин нэгэдэмэл профсоюзай 155-дахи нютагай таһагые эмхидхэһэн Девид Девис гэгшые хүдэлмэришэдтэ эсэргүү Смитэй хуули эбдэбэ гэжэ хардан гэмнэжэ арестовалһан ушар болбол манай союзда ба юрэ бүхы профсоюзуудта эсэргүү добтолго мүн гэжэ тогтоол соонь хэлэгдэнэ.

СПОРТ

Хүнгэн атледүүдэй матчева уулзалга

Һаяхан Улан-Удэдэ Якутска АССР-эй ба манай республикын хүнгэн атледүүдэй суглуулагдамал командануудай хоорондо заншалта матчева уулзалга боложо дүүрэбэ.

Энэ уулзалга 1951 онһоо хойшо үнгэргэгдэнэ. Энээнһээ урда болоһон хоёр уулзалгануудта манай республикын спортсменүүд илаһан юм.

Үнгэрһэн уулзалгада республикынгаа спортивна нэрэ хүндые залуу спортсменүүд Мухин, Тришин, Урбан, Бобров, Осипов, А. Кузнецов, Ч. Сыжипова, Л. Любимова, А. Шишкова, Г. Дементьева, В. Пételина гэгшэд хамгаалаа.

Якутска командада тус республикын чемпионууд Р. Ухо, Ю. Шабария, Т. Кожевников, И. Белицкий, Плетнев, Антонова. Мироныче[в], Гаговных, Маркова, Перфилье[ва], Авдеева гэгшэд байгаа.

Мүрысөөн 22 янзын спортоор [бо]лоо. Тэдэнэй 19-ыень Бурят-М[он]голой спортсменүүд шүүһэн бай[на]. Ганса 400 метрын урилдаан[да] 4х100 метрын эстафетэдэ ба г[ур]бан ондоо харайлгаар якутскын[хид] илалта туйлаа.

Манай республикын спортсме[н]нүүд бүхы түрүү һууринуудые э[зэ]лээ. А. Шишкова 5 метр 15 сан[ти]метр утые харайжа, шэнэ республи[]канска рекорд тогтоогоо. Мүн [] нүхэр 200 метрын урилдаанда [] үндэрые харайлгаар (1 метр [] сантиметр) илалта туйлаһан бай[на]. Ч. Сыжыпова 400 метрын ур[ил]даанда, һаалтануудые дабалгат[ай]гаар 80 метрын урилдаанда [] ядро түлхилгөөр түрүү һуурин[уу]дые эзэлээ.

Хоёр үдэрэй туршада үргэлж[элһэ]һэн үсэд шанга тулалдаанай э[сэс]тэ Бурят-Монголой спортсмен[үүд] 111 очко абажа, гурбадахяа ил[ал]та туйлаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бурят-Монголой [ба] Якутска АССР-эй спортсменүүдэй хо[орон]до хүнгэн атлетикээр болоһон мүрысөө[ндэ] хабаадалсаһан ЯАССР-эй «Буревестни[к]» гэжэ һайндуранай спортивна обществ[ын] түлөөлэгшэ Л. Антонова (зүүн гарһаа) [ба] БМАССР-эй «Трудовые резервы» обще[ст]вын гэшүүн А. Шишкова гэгшэд бай[на].

Эдэ хоёр спортсменкэнүүд утые [ха]райлгаар ЯАССР-эй ба БМАССР[-эй] республиканска рекорднуудые тогтоо[гоо].

А. Кузнецов (БМАССР) 5000 метр[ын] урилдаанда түрүүлэн, удаань А. Берез[] (ЯАССР) ябана.

А. Игумнов
В. Шитиков
М. Минеевэй фото

Футболоор облпрофсоведэй кубок абахын түлөө

Футболоор облпрофсоведэй кубок абахын түлөө мүрысөөн боложо, «Локомотив» (ПВЗ), «Локомотив» (транспорт). «Искра», «Строитель», «Буревестник», «Байкал», «Металлург», «Шахтёр», «Красная звезда» ба бусад команданууд хабаадалсана.

Августын 9-дэ кубок абахын түлөө мүрысөөн захалжа, «Динамо» стадион дээрэ «Строитель», «Искра» командануудай хоорондо уулзалга болобо. Нааданай түрүүшын хахадта искрынхид 2:1 гэһэн тоотойгоор гараа. Зүгөөр мүрысөөнэй хоёрдохи хахадта «Строитель» командын спортсменүүд нааданайнгаа темпые эрид шангадхажа, үшөө 4 бүмбэгэ искрынхидэй ворота руу сохижо оруулаад, 5:2 гэһэн тоотойгоор илалта туйлаба.

Хоёрдохи уулзалгада тус ст[а]дион дээрэ «Металлург» (Городо[к]) «Красная Звезда» (лесозавод) [ко]мандануудай футболистнар мүр[ы]сэбэ.

Нааданай захалхатай сасуу, тэ[дэ]нэй добтолгонууд шангада[ж]... уданшьегүй хоёр команданууд уд[аа]... удаагаа тоо нээгээ. Нааданай [тү]рүүшын хахадые 3:1 гэһэн тоото[й]гоор «Металлург» команда дү[ү]гээ.

Мүрысөөнэй хоёрдохи хаха[дта] футболистнуудай хоорондо ү[сэд] шанга тулалдаан болобошье, а[ли]шье командань тоогоо нэмээгүй.

Иигэжэ металлургынхид 3:1 [гэ]һэн тоотойгоор «Красная Звезд[а]» командые шүүгээ.

М. Гаськов
Е. Николаев

Футболоор ВЛКСМ-эй обкомой кубок абахын түлөө мүрысөөн

Футболоор ВЛКСМ-эй обкомой кубок абахын түлөө финальна мүрысөөн БМАССР-эй 25 жэлэй ойн нэрэмжэтэ стадион дээрэ болобо. Эндэ «Динамо», «Локомотив» (ПВЗ) обществонуудай эдир футболистнуудай команданууд уулзаа.

Мүрысөөнэй түрүүшын хахадта динамынхид шангаар добтолжо, локомотивайхидай ворота руунь бүмбэгэ сохижо оруулба. Полиин ээзд нааданайнгаа темпые шангадхан динамынхидай воротада дүтэлэн ерэбэ. Энэ үедэ «Динамын» спортсмен бүмбэгэдэ гараараа хүрэжэ, локомотивайхид 11 метрһээ ялын бү[мбэгэ] сохижо оруулба.

Нааданай хоёрдохи хахадта «Д[и]намын» футболистнар «Локомо[ти]вай» командын ворота тээшэ шан[га] добтолго оло дахин хэжэ, локом[о]тивайхидта орходоо булюу хү[сэ]тэй байһанаа харуулба. Тэдэнэр п[о]лиин ээзэй ворота руу 2 бүмб[эгэ] сохижо оруулаад, нааданай тоо 3[:1] болобо.

Тиигэжэ «Динамо» обществын[хид] илаад, ВЛКСМ-эй обкомой кубо[к] хүртэбэ.

Е. Николаев.

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПОВ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора — 7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 10-17, пропаганды в переводов—6-84, культуры в быта, промышленности— 4-52, мест. информации в писем—11.05. Для междугородных переговоров— 16.

Н—00599.

Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.